

טיוטת הצעות החלטה לממשלה בדבר חלק
מהתאמות הפיסקאליות שיעלו לדיון במסגרת
הדיונים על התכנית הכלכלית לשנים 2021 ו-2022

מופץ להערות הציבור עד ליום 31 ביולי 2021

הציבור מוזמן להעביר את הערותיו למייל:

PniotZibur@mof.gov.il

תוכן עניינים

תיקון עיוותים ופרצות במדיניות המס

3 העברת חובת תשלום מס ערך מוסף ביבוא שירותים דיגיטליים
5 ייצור תורים וייעול ניצול המקורות במערכת הבריאות הציבורית
7 ייעול מנגנון הבטחת היציבות בתשואות קרנות הפנסיה
11 שינוי מנגנון הלוואות לדיור
12 מס הכנסה – שיטת הדיווח על ההכנסה לצרכי מס (מזומן מצטבר)
15 ניכוי מס יסף מהכנסות גבוהות
	ייעול עבודת הממשלה והמגזר הציבורי
16 הגבלת פעילות השיווק של קופות החולים
17 איחוד מערכות לימודי ההנדסאים
	קביעת מדיניות מס מכוונת התנהגות
20 הפנמת עלויות סביבתיות
22 הפחתת השימוש בכלים חד-פעמיים מפלסטיק
23 חיזוק מערכת הבריאות הציבורית תוך וגילום ההשפעות של המערכת הפרטית
25 קידום אורח חיים בריא
27 מיסוי מקרקעין- צעדים לתיקון עיוותי מס ולהגדלת היצע הדיור
	מלחמה בהון השחור
30 העברת נתונים פיננסיים לרשות המיסים לטובת שיפור הליכי שומה
33 מניעת הונאות בתחום הדלק
34 מודל הקצאת חשבונות
35 צמצום השימוש במזומן
37 חובת תשלום מס עם קבלת שומה סופית
39 הגברת הפיקוח על שימוש במטבע וירטואלי
	צעדים נוספים
40 פריסת המועדים להמשך עבודת ההנגשה
42 השתתפות קק"ל במימון פרויקטים לאומיים
44 הארכת חוק השכר הממוצע (הוראת שעה- נגיף הקורונה החדש), התשפ"א – 2020
46 שיעורי מס מוטבים על הכנסות צבורות
48 ייעול הגבייה הממשלתית

תיקון עיוותים ופרצות במדיניות המס העברת חובת תשלום מס ערך מוסף ביבוא שירותים דיגיטליים

מחליטים

1. לצורך ייעול גביית מס ערך מוסף המתחייב בעת יבוא שירותים אלקטרוניים ויבוא טובין בעלי ערך נמוך, לתקן את חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1976 (להלן - **חוק מס ערך מוסף**), כדלקמן:
 - א. במכירה של שירות דיגיטלי בגין אספקת שירותים אלקטרוניים, שרותי תקשורת ושידורי רדיו וטלוויזיה לתושב ישראל שאינו עוסק, מוסד כספי או מלכ"ר מאת תושב חוץ, יהיה החייב בתשלום המס - נותן השירות. ניתן השירות לעוסק במהלך עסקו או למלכ"ר או למוסד כספי במהלך פעילותו, יהיה החייב בתשלום המס - מקבל השירות.
 - ב. במכירה של טובין מוחשיים בעלי ערך נמוך מאת תושב חוץ לתושב ישראל שאינו עוסק, מוסד כספי או מלכ"ר, באמצעות חנות מקוונת, יהיה החייב בתשלום המס - מפעיל החנות המקוונת.
 - ג. לקבוע חובות רישום במרשם ייעודי לגבי תושב חוץ המספק שירות דיגיטליים או מוכר טובין מוחשיים בעלי ערך נמוך.
 - ד. לקבוע חובת, דיווח של סך העסקאות בתקופת הדיווח והתשלום לגבי החייבים בתשלום המס כאמור בסעיפים 1 ו-2 ולהסדיר את הסמכויות הדרושות לשם אכיפת תשלום המס.
 - ה. להנחות את שר האוצר להתקין תקנות, באישור ועדת הכספים של הכנסת, בנוגע להליך הרישום כאמור לצורך ביצוע החלטה זו, כך שיכלול את העקרונות הבאים:
 - 1) תושב החוץ לא יחויב בפתיחת חשבון עסקי בתאגיד בנקאי בישראל.
 - 2) תושב החוץ לא יחויב בנציגות מקומית בישראל.
 - 3) תושב החוץ לא יחויב בפתיחת חברה בישראל.
2. לעניין החלטה זו -
 - א. "שירותים אלקטרוניים" - שירותים הכוללים, בין היתר, אספקת תוכנות, מוצרי בידור, ספרים, מוזיקה, הגרלות, משחקים, תכניות טלוויזיה, סרטים, שידורי אינטרנט ושרותי הוראה מרחוק.
 - ב. "שירותי תקשורת" - שירותים הכוללים, בין היתר, שירותי טלפוניה, פקס, שירותי גישה לאינטרנט ושירותים דומים נוספים.
 - ג. "טובין מוחשיים בעלי ערך נמוך" - טובין מוחשיים שיבואם אינו חייב במס יבוא כהגדרתם בפקודת המכס, למעט מס ערך מוסף.
 - ד. "חנות מקוונת" - אתר אינטרנט, תוכנה או שירות באמצעות רשת האינטרנט או רשת אלקטרונית, המספקים שירות שבאמצעותו נמכרים טובין מוחשיים על ידי תושב חוץ לתושב ישראל.

דברי הסבר

רקע כללי נתונים כלכליים ותקציבי

במצב החוקי הקיים היום, חל תשלום המע"מ בשל קבלת שירותים מאת תושב חוץ אשר אינו חייב ברישום לפי סעיף 60 לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975, על מקבל השירות - בין אם מקבל השירות מסווג כחייב במס ובין אם מדובר באדם פרטי. אולם, כפי שנדון בהרחבה בסקירות ה-OECD במסגרת המלצות פרויקט BEPS ((Base Erosion and Profit Shifting של ארגון ה-OECD, אשר פורסמו בחודש אוקטובר 2015 (להלן - **המלצות BEPS**), קיים קושי רב בגביית מע"מ מאנשים פרטיים, להבדיל מבתי עסק. הוראות החקיקה המוצעת יעשו בהתאם לקווי ההנחיה של ארגון ה-OECD לגביה יעילה של מע"מ על שירותים דיגיטליים (International VAT/GST Guidelines) שפורסמו בחודש אפריל 2017.

לצורך ייעול גביית המס החל בשל רכישה של מוצרים ושירותים אלקטרוניים, שרותי תקשורת ושידורי רדיו וטלוויזיה, מספקים בינלאומיים אשר מושבם אינו בישראל, מוצע לחייב חברות בינלאומיות המספקות שירותים אלה ברישום בישראל ובתשלום מע"מ לרשות המסים.

גביית המס החל על שירותים אלו חיונית, הן לשם אכיפת תשלום מס אמת והגדלת הכנסות המדינה ממסים והן לצורך מניעת אפליה לרעה של עסקים ישראלים המספקים ללקוחותיהם שירותים דומים, תחת נטל מס מלא.

הקושי בגביית מסים בגין שירותים הניתנים על ידי ספקים אשר מיקומם אינו במדינת מושבם של צרכני השירותים, זוכה לדיון בינלאומי נרחב בשנים האחרונות. התיקון המוצע, אשר נכלל בהמלצות BEPS יושם בהצלחה במדינות רבות.

בנוסף, במצב החוקי הקיים היום, חל תשלום המע"מ בשל יבוא אישי של טובין על בעל הטובין, כלומר על הנמען. כעת מוצע כי במקרים של אספקת טובין מוחשיים בעלי ערך נמוך לישראל מתושב חוץ באמצעות חנות מקוונת, תועבר האחריות לתשלום המע"מ לחנות המקוונת. לעניין זה יראו טובין מוחשיים בעלי ערך נמוך כטובין הפטורים ממכס ומס קניה. רף הפטור עומד כיום על טובין בערך 500 דולר.

העברת החבות נועדה לפשט ולייעל את הליך גביית המע"מ, הן מבחינת רשות המסים והן עבור הנמענים. חובות הרישום והדיווח האמורות יחולו גם לגבי מפעילי חנויות מקוונות המספקים טובין מוחשיים בעלי ערך נמוך.

העברת חבות המע"מ למפעילי החנויות המקוונות מיושמת בהצלחה במדינות רבות בעולם, מזה שנים לגבי שירותים אלקטרוניים ולאחרונה גם לגבי טובין פיזיים בעלי ערך נמוך.

תקציב

פעולה זו צפויה להוביל להגדלת הכנסות המדינה בהיקף של כ- 360 מיליון ש"ח בשנת 2022, ובהיקף של כ- 380 מיליון ש"ח בשנה, החל משנת 2023.

השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם
אין.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא
אין.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה
עמדת היועץ המשפטי של משרד האוצר תצורף במסגרת חוות הדעת לממשלה לתכנית הכלכלית לשנים 2021 ו-2022.

קיצור תורים וייעול ניצול המקורות במערכת הבריאות הציבורית

מחליטים

- על מנת לקצר את התורים לשירותים ציבוריים הניתנים במערכת הציבורית ולייעל את הקצאת המקורות כך שינוצלו לטובת לשיפור מערכת הבריאות הציבורית:
1. לקבוע בחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994 (להלן – חוק ביטוח בריאות ממלכתי), שדמי השתתפות עצמית בעד יעוץ מקצועי במרפאות רפואה יועצת בקהילה או במכוני חוץ ייגבו במועד קביעת התור, ולא יושבו למבוטח אלא אם ביטל את התור שנקבע לו לכל הפחות 24 שעות לפני מועד התור.
 2. לקבוע כי קופת החולים תשלח תזכורת למבוטח לפני מועד התור שנקבע לו ליעוץ מקצועי במרפאות רפואה יועצת בקהילה או במכוני חוץ. התזכורת תשלח במהלך השבועיים שלפני המועד בו נקבע התור ותציע למבוטח אפשרות לבטל את התור.
 3. להנחות את שר הבריאות להגיש לוועדות הכספים בקשה לתיקון תכנית הגבייה של קופות החולים כך שדמי ההשתתפות העצמית עבור ביקור במרפאה לרפואה יועצת ללא הפניית רופא משפחה יהיה גבוה ב-20 ש"ח מהסכומים הנקובים כיום בתכנית הגבייה.
 4. לתקן את סעיף 13(א)(5) לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, כך ששיעור הסכומים שינוכו בשל השתתפויות עצמיות שגובות קופות החולים, מהסכום שמועבר לקופות החולים מתקציב המדינה להשלמת עלות סל שירותי הבריאות לקופות יעמוד על 6.80% במקום 6.45%.

דברי הסבר

רקע כללי

זמני ההמתנה לרפואה יועצת בקהילה נעים בממוצע בין 15 ל-30 ימים (במקצועות עור, עיניים, נשים, אורתופדיה ואא"ג), ועשויים להגיע במקרים מסוימים עד 70 ימי המתנה.

סעיפים 1-2:

למעלה מרבע מהתורים שנקבעים לרפואה יועצת לא ממומשים בשל אי-הופעה של המבוטח, ללא התראה מוקדמת. תופעת אי-ההגעה לתורים היא אחד ממחוללי זמני ההמתנה לתורים. התופעה פוגעת קשות ביעילות המערכת ומבזבזת משאבים יקרים בהם תשומות העבודה של הרופאים היועצים. הקדמת גביית דמי ההשתתפות העצמית בעד יעוץ מקצועי במרפאות רפואה יועצת בקהילה או במכוני חוץ למועד קביעת התור, תצמצם את תופעת אי-ההגעה לתורים ברפואה יועצת. השבת דמי ההשתתפות במקרים של ביטולים מוקדמים (לפחות יממה לפני מועד התור), הינה תמריץ למבוטחים לעדכן את הקופה על היעדרותם הצפויה מבעוד מועד. חיוב הקופות למשלוח תזכורות בשבועיים שקודמים למועד התור, לצד ההצעה לבטל את התור, הינו צעד משלים למהלך אשר יסייע להטמעתו ויפחית את אי-ההגעה לתורים.

סעיף 3:

בחמשת מקצועות הייעוץ השכיחים - עור, נשים, עיניים, אורתופדיה, אף אוזן גרון – מנהיגות הקופות אפשרות קביעת תור "במסלול ישיר", ללא הפניית רופא משפחה. מסיבה זו, רק 7.3% מהמבוטחים מגיעים ליעוץ במקצועות אלה לאחר הפנייה מרופא משפחה. הנוהל הנוכחי של הקופות, בשילוב דמי השתתפות עצמית נמוכים יחסית, מגביר בתורו את הביקושים ברפואה יועצת ותורם להתארכות התורים. הצעד מחזק את מעמדו של רופא המשפחה כ-Case Manager של המבוטח, שרואה את צרכיו הרפואיים של המטופל באופן הוליסטי ומפנה אותו ליעוץ בהתאם לצורך.

סעיף 4:

סעיפים 1-3 צפויים להגדיל את הכנסתן של קופות החולים מגביית דמי השתתפות עצמית ולכן מוצע להגדיל בהתאם את שיעור הניכוי מהסכום שמועבר מתקציב המדינה לקופות החולים לצורך השלמת עלות סל שירותי הבריאות.

תקציב

פעולה זו צפויה להוביל להתייעלות בתקציב הוצאה בהיקף של כ- 100 מיליון ש"ח בשנה.

השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם
אין.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא
אין.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה
עמדת היועץ המשפטי של משרד האוצר תצורף במסגרת חוות הדעת לממשלה לתכנית הכלכלית לשנים
2021 ו-2022.

טיוטה

ייעול מנגנון הבטחת היציבות בתשואות קרנות הפנסיה

מחליטים

במטרה להמשיך ולהגן על יציבות החיסכון הפנסיוני בקרנות הפנסיה, להבטיח לעמיתי קרנות הפנסיה את התשואה הקיימת במנגנון אגרות חוב מיועדות ואף תשואה גבוהה יותר, לייעל את ניהול החוב הממשלתי ולהפחית את הוצאות הריבית על החוב הממשלתי בטווח הבינוני והרחוק, ולשכלל את שוק ההון הישראלי - להחליף את המנגנון הקיים להבטחת יציבות החיסכון הפנסיוני בקרנות הפנסיה באמצעות אגרות חוב מיועדות, במנגנון חדש להבטחת יציבות החיסכון הפנסיוני בקרנות הפנסיה באמצעות השלמת תשואה, ולשם כך לבצע את הפעולות הבאות:

1. לתקן את חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים, כך שמיום התחילה ייכנס לתוקף המנגנון החדש, בהתאם לעקרונות הבאים:

- א. עבור נכסים של קרנות הפנסיה שנצברו החל מיום התחילה, וכן עבור נכסים שהושקעו באגרות חוב מיועדות שנפדו החל מיום התחילה, תעמיד המדינה לקרנות הפנסיה התחייבות להשלים תשואה עד לתשואת היעד (להלן – **התחייבות הפרשים**).
- ב. על נכסים של קרנות הפנסיה שהושקעו באגרות חוב מיועדות עד ליום התחילה יחול המנגנון הישן, וזאת עד למועד פדיון.
- ג. שיעור הנכסים של כל קרן פנסיה שעליהם יחול המנגנון החדש בצירוף שיעור הנכסים של כל קרן פנסיה שעליהם חל המנגנון הישן, יעמוד על 30% מנכסי קרן הפנסיה.
- ד. הנכסים של כל קרן פנסיה שבגינם הועמדו לקרן הפנסיה התחייבות הפרשים יושקעו על ידה בשוק ההון, כמפורט להלן:

1) קרן פנסיה חדשה מקיפה - באופן זהה לאופן שבו משקיעה הקרן את נכסיה החופשיים במסלול השקעה שמדיניות ההשקעה בו מתאימה לעמיתים שגילם אינו עולה על 50, כאמור בחוזר מסלולי השקעה;

2) קרן פנסיה ותיקה - באופן זהה לאופן שבו משקיעה הקרן את נכסיה החופשיים.

ה. בראשון לכל חודש קלנדרי תעמיד המדינה התחייבות הפרשים נוספת לכל קרן פנסיה על בסיס תוספת לנכסים המנוהלים כפי שיחושבו על בסיס החודש הקודם, ככל שנוספו, והכל בכפוף לתקרה הקבועה בסעיף קטן 1(ג).

ו. בתום חמש שנים מיום העמדת התחייבות הפרשים לחודש קלנדרי מסוים, תחושב עבור כל קרן פנסיה התשואה השנתית האפקטיבית, צמודה למדד, שהשיאה הקרן בפועל בגין הנכסים שכנגדם הועמדה בחודש האמור ההתחייבות האמורה (להלן – **תשואת הנכסים לחמש שנים**). במידה שתשואת הנכסים לחמש שנים נמוכה מתשואת היעד המצטברת, המדינה תעביר לקרן הפנסיה את ההפרש בין תשואת היעד המצטברת לבין תשואת הנכסים לחמש שנים. במידה שתשואת הנכסים לחמש שנים גבוהה מתשואת היעד המצטברת, היתרה שמעבר לתשואת היעד המצטברת תועבר לקרן ייעודית (להלן – **הקרן להשלמת תשואה**), בהתאם להוראות שייקבע שר האוצר.

ז. תשלומי המדינה לפי סעיף קטן (ו) יהיו מהקרן להשלמת תשואה ומתקציב המדינה.

ח. הממשלה רשאית, במטרה לפרוס את ההוצאה מתקציב המדינה לצורך מימון התחייבות הפרשים, להעביר חלק מן הסכומים המיועדים לשם כך לקרן להשלמת תשואה וזאת לפני המועד שבו יש להעביר סכומים אלה לקרנות הפנסיה.

ט. ההסדר הקבוע בתקנות זקיפת תשואה לעניין הקצאת אגרות חוב מיועדות בקרן פנסיה בין עמיתי הקרן לפי גילם, יחול גם במנגנון החדש והוא יביא בחשבון יציאה לקצבה של עמית בקרן בתוך תקופת התחייבות הפרשים, משיכת יתרה צבורה של עמית בקרן הפנסיה וכן מעבר עמיתים בין קרנות הפנסיה.

י. החל מתום שנה מיום התחילה, ימסור שר האוצר לממשלה ולכנסת דיווח על יישום המנגנון החדש אחת לשנה. הדיווח יפורסם באתר האינטרנט של משרד האוצר.

2. להטיל על שר האוצר לתקן עד ליום התחילה את תקנות כללי השקעה ואת תקנות זקיפת תשואה בהתאם לעקרונות הקבועים בסעיף 1.

3. להטיל על שר האוצר לתקן את תקנות מילווה המדינה (סדרות מסוג "ערד"), התשנ"ה-1995, כך שהנפקת אגרות חוב מיועדות מסוג "ערד" לקרנות הפנסיה תופסק החל מיום התחילה.

4. התיקונים האמורים בסעיפים 1 ו-2 ייכנסו לתוקף ביום התחילה. שר האוצר יהיה רשאי לדחות את יום התחילה בשישה חודשים לכל היותר.

5. בהחלטה זו:

"אגרות חוב מיועדות" – אגרות חוב ממשלתיות לא סחירות מסוג "ערד" מכוח תקנות מילווה המדינה (סדרות מסוג "ערד"), התשנ"ה-1995, ומסוג "מירון" מכוח תקנות מילווה המדינה (סדרות מסוג "מירון"), התש"ם-1980;

"המנגנון החדש" – מנגנון השלמת תשואה כמפורט בסעיף 1(א) להחלטה זו;

"המנגנון הישן" – השקעת נכסי קרנות הפנסיה באגרות חוב מיועדות לפי השיעורים הקבועים בתקנות כללי השקעה;

"הנכסים המנוהלים" – הנכסים של קרן הפנסיה בחודש קלנדרי מסוים, ובכלל זה נכסים שהושקעו באגרות חוב מיועדות מסוג "ערד" או "מירון" שנפרדו באותו חודש קלנדרי;

"חוזר מסלולי השקעה" – חוזר גופים מוסדיים 2016-9-13 "מסלולי השקעה בקופות גמל - תיקון" של הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון;

"חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים" – חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005;

"יום התחילה" – 1 בינואר 2022 או יום אחר שקבע שר האוצר לפי סעיף 4 להחלטה זו;

"נכסים חופשיים" – נכסי קרן פנסיה המושקעים לפי הוראות פרק ג' לתקנות כללי השקעה;

"קרנות הפנסיה" – קרנות הפנסיה הוותיקות וקרנות הפנסיה החדשות המקיפות;

"תקנות כללי השקעה" – תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012;

"תקנות זקיפת תשואה" – תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (זקיפת תשואה בקרן פנסיה חדשה מקיפה), התשע"ז-2017;

"תשואת היעד" – 5% צמוד למדד;

"תשואת היעד המצטברת" – 27.6% צמוד למדד.

דברי הסבר

רקע כללי

במטרה לספק יציבות וודאות בתשואות החיסכון הפנסיוני בקרנות הפנסיה, בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 (להלן – **תקנות כללי השקעה**), מנפיקה כיום מדינת ישראל אגרות חוב ממשלתיות מיועדות, לא סחירות, לקרנות הפנסיה החדשות המקיפות ולקרנות הפנסיה הוותיקות בהיקף של 30% מנכסיהן, צמודות מדד ונושאת ריבית שנתית אפקטיבית קבועה בגובה 4.86%, המונפקות מכוח תקנות מילווה המדינה (סדרות מסוג "ערד"), התשנ"ה-1995. אגרות החוב המיועדות מונפקות לתקופה של 15 שנה ומשלמות ריבית תקופתית (קופון) חצי שנתית. עם פדיון האיגרת, משולמת הקרן בתוספת הפרשי הצמדה. כיום עומד היקף אגרות החוב המיועדות שהונפקו לקרנות הפנסיה על כ-230 מיליארדי ש"ח.

מאחר שהיקף הנפקות אגרות החוב המיועדות נקבע כשיעור קבוע מסך נכסי קרנות הפנסיה, ומאחר שהיקף נכסים זה צפוי לגדול במהלך העשורים הבאים, בין היתר, בשל מגמות דמוגרפיות ותשואות בשוק ההון, הרי שסך ההנפקות והיקף המלאי של אגרות החוב המיועדות צפוי לגדול בעשורים הבאים. לצד זאת, אגרות החוב המיועדות מספקות כאמור תשואה ריאלית שנתית בגובה 4.86%. בעשור האחרון, תשואה זו מהווה תשואה עודפת ביחס לתשואת איגרת חוב ממשלתית צמודה סחירה לתקופה זהה. התשואה העודפת אותה משיאות אגרות החוב המיועדות משיתה עלות עודפת בתקציב הריבית הנאמדת בסך של כ-8.9 מיליארד ש"ח בשנת 2021 וכ-7.4 מיליארד ש"ח בשנת 2020. לנוכח הגידול הצפוי בהיקף הנפקות אגרות החוב המיועדות בעשורים הבאים, עלות עודפת זו צפויה לגדול תוך עשור לכ-20 מיליארד ש"ח בשנה.

מלבד ההשלכה האדירה של הגידול הצפוי כאמור על תקציב המדינה, הדבר מעמיד אתגרים משמעותיים גם מבחינת ניהול החוב הממשלתי. כך, היקפי הגיוס של אגרות החוב המיועדות דוחקים את הגיוס באפיק הסחיר המקומי ובכך גורמים לייקורו; וכן מייצרים אי וודאות רבה בניהול החוב הממשלתי ובתכנון מקורות המימון.

נוכח אתגרים אלה, על מנת להפחית את הגידול המשמעותי הצפוי בהוצאות הריבית על אגרות החוב המיועדות ולטייב את יכולת ניהול גיוס החוב הממשלתי, מוצע להחליף את המנגנון הקיים של אגרות החוב המיועדות, במנגנון חדש של השלמת תשואה, כפי שיפורט להלן.

המנגנון החדש יבטיח את המשך ההגנה על יציבות התשואות בחיסכון הפנסיוני בקרנות הפנסיה, באופן שאינו מביא לפגיעה כלשהי בעמית קרנות הפנסיה אלא רק מאפשר להם לשפר את מצבם לעומת המצב כיום. זאת, הואיל ו-30% מנכסי קרן הפנסיה שהוגבלו במנגנון הישן בתשואה שנתית של 4.86% (צמודה למדד), יושקעו מעתה בשוק ההון בו וייהנו מהבטחה לתשואה שנתית מינימלית של 5% (צמודה למדד). לפי המנגנון החדש, ככל שהתשואה השנתית שהושגה תהיה נמוכה מ-5% (צמודה למדד), המדינה תשלם לקרנות הפנסיה את ההפרש, כך שמצבם של העמיתים לא יורע לעומת המנגנון הישן. בנוסף, המנגנון החדש יתרום לשכלול שוק ההון הישראלי באמצעות הגברת הסחירות והנזילות בבורסה, וכן יתרום להגברת התחרות בשוק החיסכון הפנסיוני.

המנגנון החדש יאפשר להפחית את הגידול המשמעותי הצפוי בהוצאות הריבית על אגרות החוב המיועדות. כמו כן, המנגנון החדש ישפר את הוודאות בניהול החוב הממשלתי, יפחית את דחיקת החוב הסחיר ובכך יתרום להפחתת עלויות גיוס החוב הממשלתי, ועשוי לתרום לשיפור הסחירות והנזילות של אגרות החוב הממשלתיות הסחירות.

לסעיף 1

במקום המנגנון הישן, המדינה תעמיד לקרנות הפנסיה "התחייבות הפרשים" - התחייבות להשלמת תשואה עד לתשואת היעד (5% בשנה), כנגד 30% מנכסיהן שנצברו החל מיום התחילה או שהושקעו בעבר באגרות חוב מיועדות שנפדו החל מיום התחילה.

בסך הכל, שיעור הנכסים שעליהם יחול המנגנון החדש, בתוספת שיעור הנכסים שעליהם יחול המנגנון הישן, יעמוד על 30% מנכסי כל קרן פנסיה.

קרן פנסיה חדשה מקיפה תשקיע את הנכסים אשר יחול עליהם המנגנון החדש בשוק ההון, באופן זהה לאופן שבו היא משקיעה את נכסיה החופשיים (שאינם אגרות חוב מיועדות) במסלול השקעה לגילאי 50 ומטה. קרן פנסיה ותיקה תשקיע נכסים אלה באופן זהה לאופן שבו מושקעים נכסיה החופשיים.

אחת לחמש שנים תחושב התשואה שהשיאו הנכסים שעליהם חל המנגנון החדש. במידה שהתשואה שהצטברה נמוכה מתשואת היעד המצטברת לתקופה זו (27.6%), המשקפת את התשואה האפקטיבית המצטברת שהיו משיאות קרנות הפנסיה בגין אגרות החוב המיועדות במשך חמש שנים, המדינה תעביר לקרן הפנסיה את ההפרש בין תשואת היעד המצטברת לבין התשואה שצברו הנכסים במהלך חמש השנים. מאידך, במידה שתשואת הנכסים שהצטברה במהלך חמש השנים תהיה גבוהה מתשואת היעד, היתרה שמעבר לתשואת היעד המצטברת תועבר לקרן ייעודית לתשלום ההפרש האמור (להלן – הקרן להשלמת תשואה), בהתאם להוראות שייקבע שר האוצר. זאת, במטרה לשקף את הסיכון אותו נוטלת המדינה להשלמת ההפרש בין התשואה שהשיאו קרנות הפנסיה על תיק הנכסים המיוחד בפועל, לבין תשואת היעד. תשלומי המדינה לפי סעיף קטן (ו) יהיו מהקרן להשלמת תשואה ומתקציב המדינה. כמו כן, הממשלה תהא רשאית, במטרה לפרוס את ההוצאה מתקציב המדינה לצורך מימון התחייבות ההפרשים, להעביר חלק מן הסכומים המיועדים לשם כך לקרן להשלמת תשואה וזאת לפני המועד שבו יש להעביר סכומים אלה לקרנות הפנסיה.

יובהר כי ההסדר הקבוע בתקנות זקיפת תשואה לעניין הקצאת אגרות חוב מיועדות בקרן פנסיה בין עמית הקרן לפי גילם, יחול גם במנגנון החדש והוא יביא בחשבון יציאה לקצבה של עמית בקרן בתוך תקופת התחייבות ההפרשים, משיכת יתרה צבורה של עמית בקרן הפנסיה וכן מעבר עמיתים בין קרנות הפנסיה.

עוד יובהר כי באשר לנכסים של קרנות הפנסיה שהושקעו בעבר באגרות חוב מיועדות שטרם נפדו, יחול המנגנון הישן עד למועד פדיוןן.

כמו כן, בחוק ייקבע כי אחת לשנה, החל מתום שנה מיום התחילה, ימסור שר האוצר דיווח לממשלה ולכנסת על יישום המנגנון החדש. הדיווח יפורסם גם באתר האינטרנט של משרד האוצר.

לסעיפים 2 ו-3

לצורך יישום המנגנון החדש, עד ליום 1.1.2022 או יום אחר שקבע שר האוצר (להלן – **יום התחילה**), יתוקנו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 ותקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (זקיפת תשואה בקרן פנסיה חדשה מקיפה), התשע"ז-2017. כמו כן, הנפקת אגרות חוב מיועדות מסוג "ערד" לקרנות הפנסיה תופסק החל מיום התחילה.

לסעיף 4

המנגנון החדש ייכנס לתוקף ביום התחילה. שר האוצר יהיה רשאי לדחות את יום התחילה בשישה חודשים לכל היותר, ככל שהדבר נדרש לצורך יישום המנגנון החדש.

תקציב

השינויים המוצעים צפויים להביא להתייעלות בתקציב ההוצאה בהיקף של כ-7,000 מיליון ש"ח בהבשלה מלאה.

השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם
אין.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא
אין.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

עמדת היועץ המשפטי של משרד האוצר תצורף במסגרת חוות הדעת לממשלה לתכנית הכלכלית לשנים 2021 ו-2022.

שינוי מנגנון הלוואות לדיור

מחליטים

כחלק מצעדי הממשלה לביצוע התאמות לשם התכנסות למסגרות הפיסקליות לשנים 2021, 2022 ואילך, ובשל סביבת הריבית הנמוכה במשק:

לתקן את חוק הלוואות לדיור, התשנ"ב-1992 (להלן – **חוק הלוואות לדיור**), כך שהלוואה לדיור שלא היה אישור עקרוני למשכנתא בתוקף בגינה ביום 01.03.2022, אשר ניתנת לפי חוק הלוואות לדיור ומותנית בניקוד מינימאלי לפי שיטת הניקוד, תינתן רק לזכאי העומד בשני אלה:

1. סך הנקודות שלו הוא לפחות 2,000 נקודות במקום 599 נקודות.
2. מחיר הדירה שבגינה ניתנה ההלוואה לא יעלה על 2 מיליון ש"ח.

דברי הסבר

רקע כללי, נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה

עד לשנות ה-90, הלוואות זכאות לחסרי דיור בהתאם לחוק הלוואות לדיור, התשנ"ב-1992 (להלן – **חוק הלוואות לדיור**), היו לרוב רכיב המימון העיקרי בהלוואות המשכנתא של רוב רוכשי הדירה הראשונה בישראל. למצב זה, תרמו מספר פרמטרים, בין היתר העובדה כי לא היה קיים שוק תחרותי למתן משכנתאות על ידי המערכת הבנקאית, שיעורי האינפלציה הגבוהים וריבית בנק ישראל הגבוהה. החל משנות התשעים שוק המשכנתאות נפתח בהדרגה לתחרות, והפך לתחום אטרקטיבי עבור הבנקים שמתחרים ביניהם על הלקוחות ומציעים אשראי זול בריבית נמוכה ובשיעורי מימון גבוהים, לרבות לרוכשי דירה ראשונה. במקביל, עליית מחירי הדירות, בד בבד עם ירידת הריביות, הביאו את הציבור להעדיף הלוואות בשיעור מימון גבוה יותר, ולקחת הלוואות בנקאיות משלימות גדולות. כתוצאה מכך, חלקו של רכיב הלוואה המסובסדת מתוך סך המלווים צנח בצורה משמעותית.

בתקופות שבהן שיעורי הריבית על משכנתאות היו גבוהים, כמו גם שיעור האינפלציה שייקרה מאוד את עלויות פירעון המשכנתאות הצמודות למדד, הלוואות הזכאות היו פתרון אטרקטיבי ואפקטיבי עבור חסרי דיור שרכשו את דירתם הראשונה, אפשרו להם לצמצם את הסיכונים הפיננסיים הכרוכים בהלוואות משכנתא ואף להוזיל אותה. כיום כשקיימים שוק דיור ושוק משכנתאות משוכלל מזה שנים, שיעורי הריבית הממוצעת על משכנתאות נמוכים ביותר ובכך ניתן להשיג משכנתא בתנאים זולים דרך המערכת הבנקאית, ואין עוד צורך בסבסוד הריבית על ידי המדינה באמצעות המנגנונים השונים המיועדים לכך.

לאור האמור מוצע לתקן את חוק הלוואות לדיור כך שלהלוואה שניתנת מכוחו, אשר מותנית בניקוד מינימאלי לפי שיטת הניקוד, יהיה זכאי מי שסך הנקודות שלו הוא 2,000 נקודות לפחות, ובתנאי שמחיר הדירה שבגינה ניתנת ההלוואה לא יעלה על 2 מיליון ש"ח.

תקציב

שינוי חוק הלוואות לדיור יביא להפחתה של כ-200 מיליון ש"ח בתקציב האשראי וכ-20 מיליון ש"ח בתקציב הוצאה.

השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם

אין.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

אין.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

עמדת היועץ המשפטי של משרד האוצר תצורף במסגרת חוות הדעת לממשלה לתכנית הכלכלית לשנים 2021 ו-2022.

מס הכנסה – שיטת הדיווח על ההכנסה לצרכי מס (מזומן מצטבר)

מחליטים

להסדיר את אופן החישוב והדיווח של נישומים לצרכי פקודת מס הכנסה (להלן - הפקודה), לפי בסיס מצטבר או לפי בסיס מזומנים, לפי העקרונות הבאים:

1. לקבוע לגבי שיטת הדיווח של נישומים את העקרונות הבאים:
 - א. לגבי חבר בני אדם - הכנסתו של חבר בני אדם תדווח בשיטת דיווח על בסיס מצטבר. על אף האמור, פסקה זו לא תחול על חבר בני אדם אם מחזור עסקו של חבר בני האדם, יחד עם קרובו, נמוך מ-10,000,000 שקלים חדשים בשנה או שמדובר בתאגיד משלח יד מיוחד, והכל בלבד שיתקיימו בהם תנאים נוספים אשר ייקבעו בתזכיר החוק שמעידים על צורך לאפשר להם לדווח על בסיס מזומן. לעניין זה, "תאגיד משלח יד מיוחד" - חבר בני אדם שעיסוקו באחד העיסוקים הקבועים בצו מס הכנסה (קביעת משלח יד מיוחד), התשס"ג-2003, ושכלל אמצעי השליטה בה מוחזקים בידי מועסקיה המבצעים בעבורה את העיסוק האמור.
 - ב. לגבי יחיד או חבר בני אדם שאינו חייב בדיווח על בסיס מצטבר כאמור בסעיף קטן (א) - הכנסותיו העסקיות ידווחו על בסיס מזומן או מצטבר על פי בחירתו, ובלבד שהכנסות ממכירת מלאי או הכנסות אחרות שלא ניתן לדווח עליהם על בסיס מזומן, ידווחו על בסיס מצטבר, ושהדיווח ישקף את הכנסתו כראוי.
2. לקבוע את העקרונות הבאים לגבי מעבר בין שיטות דיווח:
 - א. נישום שמדווח על בסיס מצטבר לא יהיה רשאי לעבור לשיטת דיווח על בסיס מזומן.
 - ב. נישום שמדווח על בסיס מזומן יהיה רשאי לעבור לשיטת דיווח על בסיס מצטבר, וככל שעושה זאת יהיה רשאי לדווח על סכום ההתאמה הצבור ליום האחרון בשנת המס הקודמת בחלקים שווים בשלוש שנות המס המתחילות בשנת המס שבה התבצע המעבר. לעניין זה, "סכום ההתאמה הצבור" - סך ההפרש בין ההכנסה החייבת המחושבת על בסיס מצטבר בשל כל שנות המס בהן דיווח בשיטת דיווח על בסיס מזומנים לבין ההכנסה החייבת בגין אותן שנות מס המחושבת על בסיס מזומן.
 - ג. לקבוע כי מי שדיווח על בסיס מזומן כדין במועד תחילת החוק, ועבר לדווח על בסיס מצטבר בעקבות התיקון, יהיה רשאי לנכות את סכום ההתאמה הצבור כאמור בפסקה ב. בשלוש שנות המס שלאחר כניסת החוק לתוקף.
3. מוצע להסמיך את מנהל רשות המסים לקבוע כי נישום יחויב לדווח לפי אחת משיטות הדיווח, אם מצא כי שיטת הדיווח האחרת איננה משקפת כראוי את הכנסת הנישום או אם הנישום לא חישב את הכנסתו באף אחת משיטות הדיווח. על החלטה כאמור תינתן זכות השגה וערעור.
4. לעניין החלטה זו:

"שיטת דיווח על בסיס מזומן" - שיטת דיווח שבה נקבע מועד הפקת ההכנסות של הנישום במועד שבו הוא זכאי לקבלת התמורה, והכל בכפוף לכללים ששר האוצר יהיה רשאי לקבוע בתקנות.

"שיטת הדיווח על בסיס מצטבר" - שיטת דיווח שבה נכללות ההכנסות וההוצאות של הנישום בחישוב ההכנסה החייבת בשנת המס שבה נצברו, והכל בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בשינויים ובתיאומים שעליהם רשאי להורות שר האוצר בתקנות.

דברי הסבר

רקע כללי

במקרים רבים, דיני המס מתבססים על העקרונות החשבונאיים לעניין קביעת ההכנסה החייבת. אבל, יש הבדלים עקרוניים בין המטרה של קביעת ההכנסה החייבת לצורך החשבונאות, לבין המטרה של קביעת ההכנסה החייבת לצורך דיני המס. בעוד מטרת חקיקת המס היא לקבוע באופן המיטבי את הכנסתו החייבת של הנישום, מטרת החשבונאות הפיננסית היא לשקף כראוי את פעילות העסק ומצבו הפיננסי, ועל כן עלולות להיות אי-התאמות באופן שבו מחושבת ההכנסה לצורך כל אחת מהשיטות.

אחת הסוגיות הבסיסיות לעניין חישוב ודיווח ההכנסה היא האם דיווח ההכנסה על בסיס מצטבר (במועד בו נצברה ההכנסה) או על בסיס מזומן (במועד בו התקבלה התמורה במזומן). ככלל, חישוב על בסיס מצטבר נחשב כאופן החישוב המדויק יותר לקביעת גובה ההכנסה בתקופת זמן מסוימת, ועל כן, היא נדרשת לפי כללי החשבונאות המקובלים. נוסף על כך, דיווח על בסיס מזומן מאפשר לנישומים לדחות את המועד להכרה בהכנסה למועד מאוחר ממועד הפקת ההכנסה ובכך להפחית את חבות המס שלו באופן מלאכותי. מאידך, שיטת הדיווח על בסיס מזומן היא שיטה קלה יותר לתפעול, ודחיית מועד אירוע המס עד מועד קבלת המזומן מקל על תזרים המזומנים של עסקים שמדווחים בשיטה זו לצרכי מס.

על אף החשיבות שבסוגיה זו, בפקודת מס הכנסה לא נקבעה התייחסות מפורשת לעניין בסיס הדיווח, למעט במקרים חריגים. בפועל הבחירה של הנישומים בין בסיס מזומן למצטבר נעשית על פי פרקטיקות שונות הרווחות בשוק שלא בהכרח עולות עם הוראות הדין או מטרות החקיקה, כאשר הסוגיה מעוררת מחלוקות רבות בין רשויות המס והנישומים. על כן, מוצע בהצעה זו להסדיר את הסוגיה ולקבוע באופן מפורש מי רשאי לדווח על בסיס מצטבר ומי נדרש לדווח על בסיס מזומנים.

סעיף 1

מוצע לקבוע, שככלל, חבר בני אדם ידווח על בסיס מצטבר, למעט ישויות קטנות עם מחזור של מתחת ל-10,000,000 ש"ח בשנה, או תאגידים שנוצרו כאגוד של בעלי משלח יד העובדים יחדיו ובעלים משותפים של העסק (כגון שותפויות עורך דין ורואי חשבון), והכל אם הישויות הללו עומדות בתנאים נוספים אשר ייקבעו בתזכיר. לגבי ישויות אלה – שלא חייבים לדווח על בסיס מצטבר – וכן לגבי יחידים, מוצע לקבוע שיוכלו לבחור בין דיווח על בסיס מצטבר או על בסיס מזומן. אבל, במקרים שבהם דיווח על בסיס מזומן איננו משקף כראוי את ההכנסה החייבת באותה שנה, כלומר, כאשר קיים בעסק מלאי או הכנסות אחרות שלא ניתן לכמת כראוי באמצעות דיווח על בסיס מזומן כפי שייקבע בתזכיר, אותם עוסקים יידרשו לדווח על בסיס מצטבר.

סעיף 2

מוצע לקבוע שנישום שמדווח על בסיס מצטבר, לא יהיה רשאי לעבור לשיטת דיווח על בסיס מזומן. מאידך, נישום אשר מדווח על בסיס מזומן יהיה רשאי לעבור לשיטת הדיווח על בסיס מצטבר אם היה בחר בכך. בנוסף, יהיו מקרים שעסק יידרש לעבור לדווח על בסיס מצטבר עקב, הפסיק לעמוד בתנאים המאפשרים דיווח על בסיס מזומן לפי הצעה זו.

במעבר בין דיווח על בסיס מזומן לדיווח על בסיס מצטבר, במקרים רבים, נוצרת הכנסה נוספת, בשל ההבדלים שבין השיטות, לדוגמה הכללת חובות של לקוחות בבסיס הדיווח. בכדי להקל על עוסקים כאמור לבצע את המעבר, מוצע לקבוע כי ההכנסה שתתווסף תדווח על פני 3 שנות מס החל משנת המעבר לבסיס דיווח על בסיס מצטבר. הוראה דומה תחול על מי שעובר לדווח על בסיס מזומן במועד התחילה כתוצאה משינוי הדין לפי ההצעה.

סעיף 3

בדומה לנעשה במדינות אחרות (ראו לדוגמה - סעיף 446(b) של ה-Internal Revenue Code בארה"ב), מוצע להסמיך את מנהל רשות המסים לקבוע לגבי עסק מסוים אשר שיטת הדיווח שבחר בה איננה משקפת את הכנסתו כראוי לקבוע את האופן הראוי שבו יש לחשב את ההכנסה. על החלטה כאמור תינתן זכות השגה וערעור.

סעיף 4

מוצע להגדיר דיווח על בסיס מזומן ודיווח על בסיס מצטבר. דיווח על בסיס מצטבר הוא דיווח על ההכנסה במועד שנצברה, לפי כללי החשבונאות המקובלים. אבל, מכיוון שכללי החשבונאות נועדו למטרות אחרות, ומכיוון שאינם נקבעים על ידי גורם נבחר, מוצע להסמיך את שר האוצר לקבוע מתי על נישום לסטות מכללי החשבונאות המקובלים לצורך מדידת ההכנסה.

מוצע גם להגדיר "דיווח על בסיס מצטבר". שיטת דיווח זו היא שיטה שלפיה מועד הפקת ההכנסה הוא מועד שבו הוא זכאי לפי כללי המשפט הפרטי לקבלת התמורה (ויובהר, כי קבלת זכות לקבלת מזומן במועד נדחה איננה נכללת כתמורה לעניין זה). מכיוון שאין בנמצא כללים חשבונאיים המסדירים כיצד

יש לחשב את ההכנסה ולדווח עליה לפי שיטת דיווח זו, מוצע להסמיך את שר האוצר לקבוע כללים כאמור.

תקציב

פעולה זו צפויה להוביל להתייעלות בתקציב הוצאה בהיקף של כ- 300 מיליון ש"ח בשנה, החל משנת 2024.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם
אין.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא
אין.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה
עמדת היועץ המשפטי של משרד האוצר תצורף במסגרת חוות הדעת לממשלה לתכנית הכלכלית לשנים 2021 ו-2022.

ניכוי מס יסף מהכנסות גבוהות

מחליטים

להסמיך את שר האוצר להתקין תקנות שיקבעו חובת ניכוי מס יסף במקור על הכנסות עליהן חלה חובת תשלום מס יסף, לפיהן כל המשלם ליחיד סכום העולה על הסכום הנקוב בסעיף 121 ב לפקודה ינכה בעת התשלום את שיעור המס הקבוע בסעיף האמור, נוסף על שיעור הניכוי הקבוע בתקנות המחייבות ניכוי מס במקור, לפי העניין.

דברי הסבר

רקע כללי

תקנות הניכויים מכוח פקודת מס הכנסה קובעות את שיעור המס שעל המשלם או האחראי לתשלומה של הכנסה, לנכות ממקבל התשלום ולהעבירו לפקיד השומה, לפי העניין (להלן - **ניכוי מס במקור**). יחד עם זאת, בתקנות ניכויים מסוימות לא חלה כיום חובת ניכוי מס במקור על הכנסה עליה מוטל מס יסף, שהוא מס המוטל על הכנסה בסכום העולה על הסכום הקבוע בסעיף 121 ב לפקודה (647,640 ש"ח נכון לשנת 2021), בשיעור 3% מהסכום העולה על סכום זה. מוצע אפוא להחיל חובת ניכוי מס יסף במקור, בשיעור 3% כפי שנקבע בסעיף 121 ב על תקנות ניכויים לגביהן לא חלה חובה זו כיום כאשר משולם סכום עליו חל מס היסף כאמור.

תקציב

פעולה זו צפויה להוביל להתייעלות בתקציב הוצאה בהיקף של כ- 420 מיליון ש"ח בשנת 2022.

השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם
אין.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא
החלטה מס' 356 מיום 5 באוגוסט 2015 שעניינה חקיקת מס.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה
עמדת היועץ המשפטי של משרד האוצר תצורף במסגרת חוות הדעת לממשלה לתכנית הכלכלית לשנים 2021 ו-2022.

ייעול עבודת הממשלה והמגזר הציבורי

הגבלת פעילות השיווק של קופות החולים

מחליטים

1. לרשום את הנחיית האגף לפיקוח על קופות חולים במשרד הבריאות שניתנה ביום 10 במרץ 2020 לקופות החולים (להלן – ההנחיה), שעניינה "רישום הוצאות מוקדי השיווק בדוחות הכספיים" לפיה "הוצאות בגין פעילות מוקדי השיווק הכוללת יצירת קשר וביצוע שיחות יזומות עם מבוטחי קופות אחרות תיכללנה במסגרת מגבלת תקציב השיווק השנתי של הקופה".
2. לאור העובדה שטרם ההנחיה הוציאו קופות החולים כ- 135 מיליון ש"ח כהוצאות שיווק ופרסום ולאחר יישום ההנחיה תקציב השיווק המרבי של קופות החולים, כולל הוצאות מוקדי השיווק, יעמוד בשנת 2021 על 37 מיליון ש"ח בלבד בתוספת מדד המחירים לצרכן לשנת 2021, מוצע להפחית את עלות סל שירותי הבריאות לקופות החולים בסכום של 98 מיליון ש"ח.

דברי הסבר

ביום 10 במרץ 2020 פורסמה הנחייה של האגף לפיקוח על קופות חולים בה נכתב כי "הוצאות בגין פעילות מוקדי השיווק הכוללת יצירת קשר וביצוע שיחות יזומות עם מבוטחי קופות אחרות תיכללנה במסגרת מגבלת תקציב השיווק השנתי של הקופה" ההנחיה האמורה מקטינה את הוצאות השיווק של קופות החולים ב-98 מיליון ש"ח, ולפיכך מוצע להפחית אותן מעלות סל הבריאות.

תקציב

פעולה זו צפויה להוביל להתייעלות בתקציב הוצאה בהיקף של כ- 100 מיליון ש"ח בשנה.

השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם
אין.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא
החלטה מס' 807 מיום 15 בספטמבר 2003, שעניינה היקף ההוצאה השנתית לפיתוח, שיווק ופרסום בקופות החולים.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה
עמדת היועץ המשפטי של משרד האוצר תצורף במסגרת חוות הדעת לממשלה לתכנית הכלכלית לשנים 2021 ו-2022.

איחוד מערכות לימודי ההנדסאים

מחליטים

כחלק ממדיניות הממשלה לפעול למען פיתוח ההון האנושי, שיפור רמת הפריון וחיזוק המשק הישראלי באמצעות שיפור מערכת ההשכלה הטכנולוגית בישראל, ובהמשך להחלטה 3419 מיום 11 בינואר 2018 שעניינה רפורמה במערכת ההשכלה הטכנולוגית בישראל (להלן – **החלטה 3419**), ובהמשך להמלצות הדוח המיוחד של בנק ישראל שעניינו "העלאת רמת החיים בישראל באמצעות הגדלת פריון העבודה" ועל מנת לטייב וליעל את עבודת הממשלה, לשפר את מערך ההכשרה הטכנולוגית במשק וליצור אחידות בלימודי ההנדסאות, מוצע לאחד את כלל מערך ההכשרה הטכנולוגית בישראל תחת משרד הכלכלה והתעשייה (להלן – **משרד הכלכלה**) ולפעול כמפורט להלן:

1. בהתאם לסעיף 31(ב) לחוק-יסוד: הממשלה, להעביר את הסמכויות הנתונות לשר החינוך לפי חוק ההנדסאים והטכנאים המוסמכים, התשע"ג-2012 (להלן – **חוק ההנדסאים**) לשר הכלכלה.
2. להביא את ההחלטה בסעיף 1 לאישור הכנסת בהתאם לסעיפים 31(ב) לחוק יסוד: הממשלה.
3. להנחות את שר הכלכלה להמשיך ולהכיר במוסד חינוכי, אשר היה מוכר על ידי שר החינוך כמכללה טכנולוגית להכשרת צעירים עבור שנת הלימודים התשפ"ב לפי סעיף 15(ג) לחוק ההנדסאים, עד תום שנת הלימודים התשפ"ג.
4. להנחות את שר החינוך להמשיך בתקצוב הקיים בעבור לימוד תלמידים במוסדות לפי סעיף 3 עד תום שנת הלימודים התשפ"ג. למעט בעד תלמידים אשר יחלו את לימודיהם לתעודת הנדסאי או טכנאי מוסמך בשנת הלימודים התשפ"ג ואילך.
5. לקבוע כי תנאי להכרת שר הכלכלה במכללה טכנולוגית להכשרת צעירים לפי סעיף 15(ג) לחוק ההנדסאים, החל משנת הלימודים התשפ"ג, הוא כי תכנית הלימודים תיערך לפי תכנית הלימודים אשר יפרסם המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית במשרד הכלכלה, בהתאם להחלטה 3419. על אף האמור, לימודים שהחלו עד שנת הלימודים התשפ"ב, כולל, יושלמו לפי תכנית הלימודים המקורית.
6. למנות צוות ליווי להחלטה שבו חברים נציג משרד החינוך, נציג זרוע העבודה במשרד הכלכלה, נציג נציבות שירות המדינה ונציג אגף התקציבים במשרד האוצר, הצוות יסייע ביחס לאופן ביצוע ההחלטה, ובפרט בסוגיית עובדי משרד החינוך אשר עיקר עיסוקם היה בתחום לימודי יג-יד.
7. להנחות את שר הביטחון להפעיל את מסלול העתודה הטכנולוגית לצה"ל במסלולי לימוד להכשרה טכנולוגית המוכרים במכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית החל משנת הלימודים תשפ"ב.
8. לתקן את חוק ההנדסאים בהתאם לעקרונות הבאים:
 - א. לבטל את הסמכויות המוקנות בחוק לשר החינוך ובפרט הסמכות להכיר במכללה טכנולוגית להכשרת צעירים לפי סעיף 15(ג) לחוק ההנדסאים.
 - ב. לתקן את הרכב מועצת ההנדסאים והטכנאים המוסמכים לפי סעיף 2 לחוק ההנדסאים (להלן – **המועצה**) באופן הבא:
 - 1) הרכב המועצה יכלול 11 חברים;
 - 2) להסיר את חברותם של הנציגים הבאים מהמועצה: מנהל גף השכלה על-תיכונית במינהל למדע ולטכנולוגיה במשרד החינוך; נציג שר החינוך מקרב עובדי משרדו; נציג המכללות הטכנולוגיות להכשרת צעירים, לפי המלצת מנהל גף השכלה על-תיכונית במינהל למדע ולטכנולוגיה במשרד החינוך;
 - 3) במקום שני נציגים חברי סגל אקדמי בכיר לפי סעיף 2(7) לחוק, יהיה חבר רק נציג אחד;
 - 4) במקום שני נציגי ארגון העובדים המייצג את המספר הגדול ביותר של ההנדסאים והטכנאים המוסמכים המאורגנים בישראל לפי סעיף 2(8) לחוק, יהיה חבר רק נציג אחד;
 - 5) להוסיף נציג שר האוצר מקרב עובדי משרדו.
9. לתקן את חוק הפיקוח על בתי ספר, התשכ"ט-1969, כך שלא יחול על מוסד להכשרת הנדסאים וטכנאים מוסמכים המוכר לפי חוק ההנדסאים.
10. לתקן את חוק פיקוח על בתי ספר, התשכ"ט-1969, כך שלא יחול על מוסד להכשרת הנדסאים וטכנאים מוסמכים המוכר לפי חוק ההנדסאים.
11. להפחית בהתאם לאמור בסעיפים 4 ו-5 את תקציב משרד החינוך החל משנת 2022.

דברי הסבר

רקע כללי נתונים כלכליים ותקציבי

כיום ישנן בישראל שתי מערכות נפרדות ללימודי הנדסאים וטכנאים: הראשונה היא מערך לימודי לכתות יג-יד הפועל במשרד החינוך, והשני הוא המכון הממשלתי להכשרה בטכנולוגיה (להלן – מה"ט) בזרוע העבודה שבמשרד הכלכלה. רובם הגדול של התלמידים לומדים במכללות המוכרות על ידי מה"ט, ומיעוטן תחת משרד החינוך. כפילות מערכות אלו יוצרת בלבול עבור הלומדים, המעסיקים ומוסדות הלימוד, מביאה לכפילויות רבות בעבודת הממשלה ובזבוז כספים משמעותי. בנוסף, היא מקשה על יצירת מערך הכשרה אחוד ורציף בו ישנה אקרדיטציה ללומדים בין מסלולים שונים ומאפשרת ללומד לפתח את כישוריו על ידי רכישת השכלת המשך.

על מנת לשפר את מערך הלימודים הטכנולוגיים בישראל מוצע לאחד בין המערכות ולהכפיף את כלל לימודי ההנדסאים והטכנאים למה"ט, ולהחיל על כלל הגופים את הרפורמה שהחלה במה"ט ללימודי הנדסאות בהחלטת ממשלה מס' 3419 מיום 11 בינואר 2018, שעניינה רפורמה במערכת ההשכלה הטכנולוגית בישראל (להלן – החלטה 3419). צעד זה הומלץ גם על ידי בנק ישראל בדוח מיוחד בנושא "העלאת רמת החיים בישראל באמצעות הגדלת פריון העבודה".

סעיפים 1-2

מוצע להעביר את הסמכויות המוקנות כיום לשר החינוך בחוק ההנדסאים והטכנאים המוסמכים, התשע"ג–2012 (להלן – חוק ההנדסאים), ללימוד הנדסאים במערכת החינוך לשר הכלכלה ולהביא זאת לאישור הכנסת בהתאם לסעיף 31(ב) לחוק-יסוד: הממשלה.

סעיף 3

מוצע לקבוע כי מוסדות חינוך ששר החינוך הכיר בהם כמכללה טכנולוגית להכשרת צעירים לפי סעיף 15(ג) לחוק ההנדסאים, ימשיכו להיות מוכרים בידי שר הכלכלה עד לתום שנת הלימודים התשפ"ג, כך שתלמידים אשר יחלו ללמוד בשנת הלימודים הקרובה יוכלו לסיים את לימודיהם במוסד בו התחילו.

סעיף 4

מוצע לקבוע כי החל משנת הלימודים התשפ"ג, משרד החינוך לא יתקצב תלמידים חדשים הלומדים הנדסאות, וכלל התקצוב של תלמידים חדשים יעשה דרך משרד הכלכלה.

סעיף 5

מוצע להחיל בכלל מוסדות הלימוד לתעודת הנדסאי או טכנאי את תכנית הלימודים אותה מפרסם מה"ט, כך שבכל מוסדות הלימוד תהיה תכנית לימודים אחת. זאת לצורך החלת עקרונות הרפורמה מהחלטה 3419 ויצירת מערכת אחודה לצורך הקשר עם המעסיקים ועם תחומי הכשרה נוספים עבור אקרדיטציה ואופק לימודי. עם זאת, תלמידים אשר החלו ללמוד עד שנת הלימודים התשפ"ב כולל, יוכלו להמשיך ללמוד בתכנית בה התחילו.

סעיף 6

להקים צוות בשיתוף נציבות שירות המדינה, אגף התקציבים במשרד האוצר, משרד החינוך ומשרד הכלכלה אשר ימצא מענה לעובדי משרד החינוך אשר עסקו בלימודי יג-יד.

סעיף 7

להנחות את שר הביטחון להפעיל את מסלול העתודה הטכנולוגית לצה"ל במכללות המוכרות על ידי מה"ט.

סעיף 8

כיון שכיום לימודי ההנדסאות מופוצלים בין שני משרדים הייתה נדרשת מועצה משותפת הכוללת נציגים משני המשרדים. לאור האיחוד של המערכות אין צורך יותר בנציגי משרד החינוך במועצה, ולכן מוצע לתקן את חוק ההנדסאים ואת הרכב המועצה, כך שישקף את הגופים הרלוונטיים הכוללים את: המוסדות, הלומדים, המעסיקים, האקדמיה, הרגולטור האחראי, משרד האוצר אשר מסתכל על ההשפעות המשקיות ומשרד הביטחון אשר נזקק לעתודה טכנולוגית

סעיף 9

לתקן את חוק הפיקוח על בתי ספר, התשכ"ט-1969, כך שמוסדות לימוד ללימודי הנדסאות יהיו מוחרגים מחוק זה.

סעיף 10

להפחית את תקציב משרד החינוך בסך העלות בגין תלמידי יג-יד באופן מדורג בהתאם לזמנים הכתובים בהחלטה זו. כך שבגין שנת הלימודים תשפ"ב לא יופחתו תקציבים אך החל משנת הלימודים תשפ"ג כבר יופחת התקצוב עבור התלמידים החדשים והחל משנת הלימודים תשפ"ד יופחת כלל התקציב.

תקציב

פעולה זו צפויה להוביל להתייעלות בתקציב הוצאה בהיקף של כ- 45 מיליון ש"ח בשנת 2022 וכ- 135 מיליון ש"ח בשנה החל משנת 2023.

השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם

אין.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטה מס' 3419 מיום 11 בינואר 2018 בנושא רפורמה במערכת ההשכלה הטכנולוגית בישראל.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

עמדת היועץ המשפטי של משרד האוצר תצורף במסגרת חוות הדעת לממשלה לתכנית הכלכלית לשנים 2021 ו-2022.

קביעת מדיניות מס מכונית התנהגות

הפנמת עלויות סביבתיות

מחליטים

בהמשך להחלטה מס' 3371 מיום 11 בינואר 2018, שעניינה גילום עלויות סביבתיות במיסוי דלקים ובמטרה ליעל את משק האנרגיה ולצמצם את השימוש בדלקים בתעשייה ולצמצם פליטות זיהום האוויר וגזי חממה, לנקוט בצעדים הבאים:

1. להטיל על שר האוצר לתקן את צו הבלו על דלק (פטור והישבון), התשע"ז-2016, כך שהדרישה להקמת 25 תחנות תדלוק בגז טבעי תימחק, ובמקומה תישאר הדרישה להקמת 25 תחנות תדלוק בתחליפי סולר.
2. לרשום את הודעת שר האוצר על כוונתו לתקן את צו הבלו על דלק (הטלת בלו), התשס"ד-2004, ואת צו תעריף המכס והפטורים ומס קנייה על טובין, התשע"ז-2017 (להלן - צו התעריף), כך שיוטל על תחליפי דלק כדלקמן, מס בגובה המס המוטל על סולר:
 - א. ממסים וחומרים נוספים שכיום לא מוטל עליהם בלו, המתאימים לשמש להנעת רכב או כחומר בעירה, בפני עצמם או בתוך תערובת.
 - ב. שמני סיכה.
3. לרשום את הודעת שר האוצר על כוונתו לתקן, באישור ועדת הכספים, את צו הבלו על דלק (פטור והישבון), התשס"ה-2005, ואת צו התעריף, כך שייקבע פטור מותנה ממס עבור רשימה של תעשיות המשתמשות בתחליפי דלק לייצור מוצרים כאמור בסעיף 2(א) להחלטה זו.

דברי הסבר

רקע כללי

לסעיף 1

במסגרת עדכון צו הבלו על דלק (פטור והישבון), התשע"ז-2016, ואישור מתווה ביטול הסדר הישבון הבלו על הסולר הותנה המשך המתווה החל משנת 2024 בהקמת 25 תחנות תדלוק בגז טבעי. החלופה העיקרית שעמדה בפני צרכני הסולר השונים אז היתה גז טבעי. החלופה של הגז הטבעי הינה בעלת חשיבות רבה בצמצום זיהום האוויר והורדת עלויות עבור הצרכנים השונים, כיום עם התפתחות הטכנולוגית, ההנעה החשמלית הופכת לחלופה נוספת לא פחות חשובה בפני צרכני הסולר השונים. יצור החשמל מסתמך בעיקר על גז טבעי, כך שהתרומה של המעבר להנעה חשמלית או לגז טבעי מביאות להפחתה ניכרת בזיהום האוויר וכן מהוות חלופה בפני צרכני הסולר. לכן מוצע לתקן את הצו כך שבמקום הדרישה להקמת תחנות תדלוק בגז טבעי יבוא בתחליפי סולר.

לסעיפים 2-3

בשנים האחרונות, ישנה עליה חדה ביבוא וייצור ממסים ושמני סיכה, מוצרים אלו משמשים בפועל גם כתחליף לסולר לבעירה או למהילה עם סולר ובנזין, לרבות לשם שימוש בכלי רכב. תופעה זו גורמת לפגיעה בהכנסות המדינה, לפגיעה בכלי הרכב המונעים בתערובות אלו, לזיהום אויר ואף מהווים סכנה חמורה לבריאות הציבור ולבטיחותו.

על מנת לצמצם את התופעות הללו ככל הניתן, מוצע לתקן את צו הבלו על דלק (הטלת בלו), התשס"ד-2004, ולהטיל על ממסים ועל חומרים נוספים המשמשים או עלולים לשמש להנעת רכב או כחומר בעירה (להלן - תחליף דלק), בלו בסכום הבלו החל על סולר. במקביל, מוצע להטיל מס קניה בסכום מס הקניה החל על סולר על תחליפי דלק מיובאים באמצעות תיקון של צו תעריף המכס והפטורים ומס קניה על טובין, התשע"ז-2017 (להלן - צו התעריף). בנוסף, יוטל על שמני סיכה מס בגובה המס המוטל על סולר באמצעות תיקון של שני הצווים האמורים.

לצד הטלת בלו ומס קניה, מוצע לקבוע פטור למפעלי תעשייה בענפים שונים, בגין שימוש בתחליפי דלק כחומרי גלם בתהליך הייצור במפעלים האמורים. הפטור על תחליפי הדלק לתעשיות יוגבל לשימוש אשר אינו לצורך הפקת אנרגיה, שטיפה או ניקוי וכמו כן יינתן בתנאי שהמוצר הסופי שלצורך ייצורו נדרש הפטור אינו בגדר דלק חב בלו או מס קניה (לרבות תחליף דלק). הפטור יינתן באמצעות תיקון צו התעריף ותיקון צו הבלו על דלק (פטור והישבון), התשס"ה-2005.

תקציב

פעולה זו צפויה להוביל לתוספת הכנסות מדינה בהיקף מוערך של 510 מיליון ש"ח בשנת 2022 ושל כ- 550 מיליון ש"ח בשנה, החל משנת 2023.

השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם
אין.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא
החלטה מס' 3371 מיום 11 בינואר 2018.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה
עמדת היועץ המשפטי של משרד האוצר תצורף במסגרת חוות הדעת לממשלה לתכנית הכלכלית לשנים 2021 ו-2022.

הפחתת השימוש בכלים חד-פעמיים מפלסטיק

מחליטים

- על מנת להפחית את השימוש בכלים חד-פעמיים מפלסטיק לאור ההשפעות החיצוניות השליליות והנזקים הסביבתיים הכרוכים בייצורם, בצריכתם ובסילוקם:
1. להטיל על שר האוצר לקבוע, עד ליום 31 באוגוסט 2021, מס קניה בהתאם לסמכותו לפי סעיף 3 לחוק מס קניה (טובין ושירותים), התשי"ב-1952, על צלחות, קערות, כוסות, קשיות, סכינים, מזלגות, כפות וכפיות חד-פעמיים העשויים מפלסטיק או המכילים פלסטיק.
 2. גובה המס יעמוד על 11 ש"ח לק"ג.
 3. הכלים המנויים בסעיף 1 לעיל יוגדרו כחד-פעמיים בהתאם לרף עובי מקסימלי, כמפורט להלן:
 - א. כוס, צלחת וקערה – עד 2 מ"מ.
 - ב. מזלג, סכין, כף וכפית – עד 1.2 מ"מ.
 - ג. קשית – עד 1 מ"מ.
 4. מס קניה כאמור בהחלטה זו יוטל לא יאוחר מיום 1 בינואר 2022.

דברי הסבר

רקע כללי נתונים כלכליים ותקציבי

כלים חד-פעמיים המכילים פלסטיק הם קצרי חיים מטבעם והופכים במהירות ממוצר שימושי לפסולת הגורמת לנזק סביבתי משמעותי. כ-90% מהזיהום בחופי ישראל מקורו בפסולת פלסטיק, וכלים חד-פעמיים בפרט תופסים כ-19% מנפח הפסולת בשטחים הציבוריים בישראל. כך, צריכת כלים חד-פעמיים מהווה איום חמור על המערכות האקולוגיות וכן על בריאות הציבור אשר נחשף לחלקיקי מיקרו-פלסטיק שמתפזרים במים, בקרקע ובאוויר.

רמת הצריכה של כלים חד-פעמיים בקרב משקי הבית בישראל חריגה ביחס למדינות עולם, והיא רווחת בכל המגזרים ובכל שכבות האוכלוסייה. בעוד שבאיחוד האירופי הצריכה הביתית של כלי פלסטיק חד-פעמיים מוערכת בכ-1.5 קילוגרם לנפש בשנה, בישראל הצריכה הביתית גבוהה פי חמש ועומדת על כ-7.5 קילוגרם לנפש לשנה. מעבר לכך, ישנה מגמת עליה מתמדת בצריכת הכלים החד-פעמיים בישראל, ובעשור האחרון הצריכה הביתית הוכפלה.

בכדי להפחית צריכת כלים חד-פעמיים ולעודד מעבר לשימוש בכלים רב פעמיים וכך להפחית את הנזק הסביבתי, מוצע להטיל מס קניה על כלים חד פעמיים המכילים פלסטיק, בגובה של 11 ש"ח לק"ג, במטרה להכפיל את המחיר הסופי לצרכן, כאשר ההבחנה בין כלים חד פעמיים לכלים רב-פעמיים תיעשה על בסיס עובי הכלי. הטלת המס מאפשרת שינוי התנהגות באופן גמיש, תוך שמירה על מרחב בחירה וחלופות אפשריות כגון כלים רב-פעמיים. בנוסף, הטלת מס על רכישת רכיבים מזהמים עולה בקנה אחד עם עקרון "המזהם משלם", כך שמי שבוחר לצרוך כלים חד-פעמיים ברמות גבוהות יותר, יישא באופן משמעותי בעלות הנזק הסביבתי.

תקציב

פעולה זו צפויה להוביל לתוספת הכנסות מדינה בהיקף מוערך של כ-800 מיליון ש"ח בשנה.

השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם

אין.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

אין.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

עמדת היועץ המשפטי של משרד האוצר תצורף במסגרת חוות הדעת לממשלה לתכנית הכלכלית לשנים 2021 ו-2022.

חיזוק מערכת הבריאות הציבורית תוך וגילום ההשפעות של המערכת הפרטית

מחליטים

לצורך חיזוק מערכת הבריאות הציבורית ונוכח ההשפעות החיצוניות של המערכת הפרטית על מערכת הבריאות הציבורית

1. לקבוע בחוק כי החל ביום 1 בינואר 2022 יוטל היטל בשיעור של 40% על כל תשלום שישלמו חברות הביטוח או שירותי הבריאות הנוספים של קופות החולים (שב"ן) לרופא או למוסד הרפואי בגין פעילות פרטית של ניתוחים וייעוציים.

א. כספי ההיטל ייגבו מחברות הביטוח וקופות החולים על ידי משרד הבריאות ויועברו להכנסות המדינה.

ב. חברות הביטוח וקופות חולים יחויבו לדווח למשרד הבריאות על המחיר ששולם לצוות הרפואי ולמוסד הרפואי בעד ניתוח שבוצע במימון פרטי, הניתן גם במסגרת מימון ציבורי, לרבות מחיר של אביזרים בנוגע לניתוח, בפירוט לפי סוגי הניתוחים וכמויותיהם וכן כל נתון אחר שיידרש לצורך גביית ההיטל האמור.

2. לקבוע בחוק כי החל ביום 1 בינואר 2022 יוטל היטל בשיעור של 40% על כל תשלום שישולם למוסד רפואי פרטי, בגין פעילות פרטית של ניתוחים אשר בעדה הועבר תשלום לבית החולים או חדר הניתוח הפרטי, והיא איננה מכוסה על ידי חברת ביטוח או שירותי הבריאות הנוספים של קופות החולים.

א. כספי ההיטל ייגבו מהמוסד הרפואי הפרטי על ידי משרד הבריאות ויועברו להכנסות המדינה.

ב. לקבוע כי מוסד רפואי פרטי יחויב לדווח למשרד הבריאות על מחירים של ניתוחים שבוצעו במימון פרטי בתחומו והם אינם מכוסים על ידי חברת ביטוח או שירותי הבריאות הנוספים של קופות החולים לרבות מחיר של אביזרים בנוגע לניתוח, בפירוט לפי סוגי הניתוחים וכמויותיהם, וכן כל נתון אחר שיידרש לצורך גביית ההיטל האמור.

3. לצורך גביית ההיטל לקבוע בחוק –

א. לצורך גביית ההיטל האמור, תינתן לחשב משרד הבריאות סמכויות גבייה בהתאם לפקודת המיסים (גבייה).

ב. לא שולם ההיטל במועד ייוספו עליו, לתקופת הפיגור, הפרשי הצמדה וריבית לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961, עד למועד תשלומו.

4. לשם הקמת מערך הגבייה במשרד הבריאות יינתנו לחשבות משרד הבריאות 4 תקנים.

5. להנחות את שר הבריאות להורות לקופות החולים בהתאם לסמכותו לפי סעיף 10 לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994, לבצע תוך 60 יום התאמות בתכניות השב"ן, בין היתר, כך שיוסרו מתכניות אלה שימושים שאינם נמצאים בתערוך גבוה מבחינת יעילותם הרפואית, וזאת על מנת שלא יהיה צורך בהגדלת סכום דמי החבר שנגבים בתכניות אלו כתוצאה מההיטל האמור בסעיף 1.

6. לתקצב תוספת של X מיליון ש"ח לטובת תכנית קיצור תורים לניתוחים בבתי חולים ציבוריים שתוסכם בין שר הבריאות ושר האוצר.

7. לעניין החלטה זו –

"שירותי בריאות נוספים" – כהגדרתם בסעיף 10 לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994; "חברת ביטוח", "מוסד רפואי", "מימון ציבורי", "קופת חולים" – כהגדרתם בסעיף 24 לפקודת בריאות העם, 1940;

"מימון פרטי" – כל מימון שאינו מימון ציבורי.

דברי הסבר

רקע כללי

למערכת הבריאות הפרטית השפעות חיצונית שליליות על המערכת הציבורית. ראשית, המערכת הציבורית מממנת עלויות משמעותיות אשר לא חלות על המערכת הפרטית- כגון הכשרת רופאים, החזקת תשתיות חירום ואספקת שירותי בריאות לכלל המבוטחים. בנוסף, על המערכת הציבורית חלות הגבלות רבות אשר לא חלות על המערכת הפרטית כגון פיקוח על השכר, פיקוח מחירים וכללי התחשבות בין בתי החולים וקופות החולים.

כמו כן, בישראל עבור כל פרוצדורה קיים מחיר אחיד בתעריפון משרד הבריאות. תעריף זה מהווה ממוצע של העלויות, בעוד במרבית הפרוצדורות ישנה שונות גדולה בעלויות הקשורה קשר ישיר למידת המורכבות של המטופל. פער זה בין העלות הממוצעת לעלויות המשתנות לפי רמת המורכבות עשוי ליצור תמריץ לברירת מטופלים. תוצאת כשל שוק זה, הקרוי "גריפת שמנת", היא יצירת תמריץ לברירת מטופלים בקרב ספקים פרטיים והשתת עומס ועלויות כבדות על המערכת הציבורית, אשר מטפלת במקרים המורכבים ביותר ללא פיצוי הולם.

השוני בפונקציית ההוצאה בין המערכות השונות והעובדה שלא קיים פיקוח שכר במערכת הבריאות הפרטית מאפשרת למערכת הפרטית לשלם שכר גבוה יותר מהמערכת הציבורית.

היכולת של המערכת הפרטית לשלם לרופאים שכר גבוה יותר מהמערכת הציבורית מביאה למעבר רופאים למערכת הפרטית, מגדילה את התורים במערכת הציבורית באופן שמחליש את אמון הציבור במערכת הציבורית ומביא להגדלת הביקוש למערכת הפרטית.

לאור ההשפעות החיצוניות השליליות של המערכת הפרטית על המערכת הציבורית, מוצע להטיל היטל על כל תשלום שתשלם חברות הביטוח או שירותי הבריאות הנוספים (שב"ן) לרופא או למוסד הרפואי בגין פעילות פרטית של ניתוחים וייעוציים, כספים אלו יועברו להכנסות המדינה. כמו כן, מוצע להטיל היטל גם על תשלום ניתוח במימון פרטי המבוצע ללא כיסוי של חברת ביטוח (out of pocket).

ההיטל האמור מבקש לשקף את העלויות החיצוניות אותם מייצרת המערכת הפרטית על זו הציבורית, ונקבע, בין היתר, על בסיס עלויות התקורה במערכת הציבורית שאינן קיימות בזו הפרטית, פערים ביכולת תשלומי השכר לרופאים בין המערכות השונות וכן השונות בתמהיל הפעילות בין המערכת הציבורית לפרטית באופן שפוגע במערכת הציבורית.

בנוסף על מנת לצמצם את השפעות ההיטל על גובה דמי החבר בשב"ן, מנחה הממשלה את שר הבריאות לערוך שינויים בתכניות השב"ן באמצעות הורדת שימושים שאינן בסדר תיעדוף גבוה מהיבט היעילות הרפואית.

תקציב

פעולה זו צפויה להוביל לתוספת הכנסות מדינה בהיקף מוערך של כ- 940 מיליון ש"ח בשנה.

השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם
אין.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא
אין.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

עמדת היועץ המשפטי של משרד האוצר תצורף במסגרת חוות הדעת לממשלה לתכנית הכלכלית לשנים 2021 ו-2022.

קידום אורח חיים בריא

מחליטים

1. על מנת לצמצם את התחלואה העודפת הנגרמת מצריכת משקאות מתוקים עתירי סוכר, ממתקים מלאכותיים וטבעיים ורכיבים אחרים המזיקים לבריאות הציבור, להנחות את שר האוצר להטיל מתוקף סמכותו בחוק מס קניה (טובין ושירותים), התשי"ב-1952, מס קצוב על משקאות מתוקים, לפי השיעורים הבאים:

סוג משקה	מס שקלי לליטר משקה	מס שקלי לליטר תרכיז להכנת משקה
עבור משקאות מתוקים בהם שיעור הסוכר המוסף גבוה מ-5 גרם ל-100 מ"ל משקה	1.3 ש"ח	7.8 ש"ח
עבור משקאות מתוקים בהם שיעור הסוכר המוסף נמוך מ-5 גרם ל-100 מ"ל משקה	0.7 ש"ח	4.2 ש"ח

2. לעניין החלטה זו –

"משקאות מתוקים ומשקאות עם תחליפי סוכר" – משקאות אשר הקריטריונים שלהם יגובשו ע"י משרד הבריאות והאוצר עד העלאת ההצעה לממשלה ויצורפו להחלטה זו.
 "מס קצוב" – מס קנייה הקובע סכום מס ספציפי לפי סוג הסחורה, המידה, המשקל או מספר היחידות המיובאים.

דברי הסבר

רקע כללי

בשנים האחרונות, קיימת מגמת השמנה מדאיגה בקרב אזרחי ישראל (ע"פ סקר הלמ"ס מ-2017 48% מהישראלים בני 20 ומעלה הינם בעודף משקל), בדגש על אוכלוסיות חלשות ובעיקר בגילאים צעירים. מעבר לעלויות העתק המושתות על מערכת הבריאות כתוצאה ממגמה זו, להשמנה השלכות בריאותיות קשות; כך למשל, השמנה בדרגה 2 מגדילה פי 8.7 את הסיכוי לחלות בסוכרת, פי 5.7 את הסיכוי לקבל דום נשימה בשינה, ופי 4.1 לחלות ביתר לחץ דם. השמנת יתר נובעת מהרגלי תזונה בעייתיים, בהם צריכה מוגברת של סוכר, ממתקים ורכיבים מזיקים אחרים. על פי מחקר של פרופ' הראל שיף מאוניברסיטת בר אילן, 43% מהילדים בישראל שותים משקאות ממותקים מדי יום. נתון זה מציב את ישראל במקום הרביעי בין מדינות ה-OECD.

נתוני משרד הבריאות מצביעים על משקאות מתוקים כמקור ל-40-30% מצריכת הסוכר המוסף (שאינו מצוי במזון באופן טבעי). מחקרים אפידמיולוגיים מעלים שצריכת סוכרים בצורתם הנוזלית גורמים לסיכון גדול יותר להתפתחות תסמונת מטבולית בהשוואה לסוכר מוצק. מחקרים אחרים, אשר עסקו בממתקים מלאכותיים וטבעיים, מצאו שצריכת הממתקים עוקפת את תהליכי הוויסות המטבוליים הטבעיים בגוף, המשפיעים על רמות שובע וצריכת מזון. כמו כן, היא משפיעה על שינויים בהרכב חיידקי המעי- מצב אשר עשוי לגרום להשמנה ועמידות לאינסולין. מחקרים מצביעים על כך שמיץ פירות מגדיל את הסיכוי לעלייה במשקל ולעמידות לאינסולין בהשוואה לפירות טבעיים.

בשנים האחרונות בחרו מדינות רבות להתמודד עם תופעת ההשמנה באמצעות מיסוי מזונות מזיקים ובפרט משקאות מתוקים. בין המדינות הללו ישנן פינלנד, דנמרק, מקסיקו, הונגריה, צרפת ואחרות. מחקרים שבחנו את האפקטיביות של מיסוי זה על הרגלי הצריכה של האזרחים מצאו כי ביכולתם להפחית משמעותית את צריכת המשקאות המזיקים, ובכך להביא בטווח הארוך לשיפור ניכר במצב הבריאותי של התושבים.

לפיכך, מחליטה הממשלה להנחות את שר האוצר להטיל מתוקף סמכותו בחוק מס קניה (טובין ושירותים) כמצורף בטבלה מהמחיר לצרכן על משקאות מתוקים.

תקציב

פעולה זו צפויה להוביל לתוספת הכנסות מדינה בהיקף מוערך של כ-300 מיליון ש"ח בשנה.

השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם
אין.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא
אין.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

עמדת היועץ המשפטי של משרד האוצר תצורף במסגרת חוות הדעת לממשלה לתכנית הכלכלית לשנים
2021 ו-2022.

טיוטה

מיסוי מקרקעין - צעדים לתיקון עיוותי מס ולהגדלת היצע הדיוור

מחליטים

על מנת להגדיל את היצע יחידות הדיוור וכדי לתקן עיוותי מס קיימים המביאים לעליית מחירי הדירות:
 1. לתקן את חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963 (להלן – חוק מיסוי מקרקעין), באופן הבא:

- א. לתקן את סעיף 48א כך שיקבע כי מי שרכש קרקע לבניית דירת מגורים, ומוכר דירת מגורים אשר בנה עליה לא יוכל ליהנות מחישוב מוטב של מס השבח לפי סעיפים 48א(ב) או 48א(ב3) לפי העניין (ליניאריות חדשה), אלא אם הוציא היתר בנייה לדירה, כמשמעותו בחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, עד ליום 31 בדצמבר 2024.
 - ב. לתקן את סעיף 76א לחוק מיסוי מקרקעין כך ששר האוצר באישור וועדת הכספים יוכל לקבוע שיש להגיש באופן מקוון כל מסמך הנדרש להגיש לפי אותו חוק.
 - ג. לקצר את התקופה בה מי שרכש דירה יוכל להחזיק בדירת מגורים אחרת שהייתה דירתו היחידה עד למועד רכישת הדירה, אך להיחשב כבעלים של דירה יחידה:
 - (1) לקצר את התקופה בסעיף 49ג(1) לחוק מיסוי מקרקעין בה יראו את הדירה הנמכרת כדירת המגורים היחידה שבבעלות המוכר גם אם יש לו, בנוסף על הדירה הנמכרת, דירת מגורים שנרכשה כתחליף לדירה הנמכרת ל-12 חודשים שקדמו למכירה.
 - (2) לקצר את התקופה בסעיף 9ג(2) לחוק מיסוי מקרקעין שלאחר רכישת דירה בה מי שמכר דירת מגורים אחרת שהייתה דירתו היחידה עד למועד רכישת הדירה יהנה משיעורי מס רכישה עבור רוכש דירה יחידה ל-12 חודשים.
2. לקבוע בחוק מס הכנסה (פטור ממס על הכנסה מהשכרת דירת מגורים), התש"ן-1990, חובת דיווח מקוונת ליחיד שיש לו דמי שכירות מתחת לתקרה. חובת הדיווח תהיה שנתית ותכלול פרטים לגבי הדירה וגובה דמי השכירות ששולמו בעדה.

דברי הסבר

רקע כללי

לסעיף 1א

ביום 5 באוגוסט 2013 פורסם חוק לשינוי סדרי עדיפויות לאומיים (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנים 2013 ו-2014), התשע"ג-2013. בסעיף 43 לחוק האמור תוקן חוק מיסוי מקרקעין. במסגרת אותו תיקון בוטלה הוראת הפטור ממס שבח שהייתה קבועה בסעיף 49ב(1) לחוק מיסוי מקרקעין, וחלה על מוכר דירה שבבעלותו יותר מדירת מגורים אחת. מנגד, נקבע באותו תיקון שלמי שבבעלותם יותר מדירת מגורים אחת יחושב מס השבח במכירת דירה לפי ה"חישוב הליניארי המוטב", כך ששבח שייחוס לתקופה שעד יום 1 בינואר 2014 יהיה פטור ממס שבח, ואילו שבח שייחוס לתקופה שמהמועד האמור ואילך יחויב במס שבח בשיעור שנקבע בחוק מיסוי מקרקעין.

למרות שמטרתו של התיקון היה להקל עם מי שהיו בעלי דירות מגורים במועד התיקון כך שיהיו פטורים ממס על השבח שנצבר לפני התיקון, ובדומה למצב החוקי שחל לפני תיקון מס' 76, התיקון לא הגביל את החישוב הליניארי המוטב כך שיחול רק על זכות במקרקעין שהייתה דירת מגורים במועד כניסת החוק לתוקף. על כן, גם מי שבמועד התיקון היה בעלים של זכות במקרקעין שהיא קרקע (אשר לא היה יכול לקבל פטור במכירתה לפני התיקון) יכול ליהנות במכירת הזכות מהחישוב הליניארי המוטב, ובלבד שבונה על הקרקע דירת מגורים לפני המכירה.

לפיכך, מוצע לתקן את סעיף 48א(ג) לחוק מיסוי מקרקעין כך שיקבע כי מוכר זכות במקרקעין שהיא דירת מגורים, לא יוכל להנות מהחישוב הליניארי המוטב, אלא אם הוציא היתר לבניית הדירה עד ליום 31 בדצמבר 2024.

בשל הרצון לעודד בניית דירות על קרקע פנויה ובכדי לאפשר לבעלים של קרקעות כאמור אשר הייתה להם ציפייה ליהנות מהחישוב הליניארי המוטב לממש את ציפיתם זו, מוצע לתת פרק זמן למי שבבעלותו קרקע כאמור להוציא היתר בנייה לשם בניית דירת מגורים, ואם יעשה כן, יקבל במכירתה את המסלול הליניארי המוטב.

לסעיף 1

סעיף 76 א לחוק מיסוי מקרקעין קובע כי שר האוצר באישור וועדת הכספים רשאי לקבוע כי הצהרות לפי סעיפים 73 עד 76, כולן או חלקן, בקשה לתיקון שומה לפי סעיף 85, הודעת השגה לפי סעיף 87 ומסמכים כאמור בסעיף 96, יוגשו באופן מקוון. ישנם הצהרות וטפסים נוספים שיש להגיש לפי סעיפים אחרים בחוק, אבל לפי נוסח הסעיף היום שר האוצר, באישור וועדת הכספים לא יכול לחייב את הגשתם באופן מקוון. זאת בניגוד לסעיפים המקבילים בשאר חוקי המס (כדוגמת פקודת מס הכנסה, וחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1976), שבהם אין הגבלה על מספר מסוים של הצהרות וטפסים שרק אותם מוסמך שר האוצר, באישור וועדת הכספים, לקבוע שיוגשו באופן מקוון. מוצע להתאים את נוסח חוק מיסוי מקרקעין לשאר חקיקת המס ולקבוע ששר האוצר, באישור וועדת הכספים, יהיה רשאי לקבוע אילו טפסים יוגשו באופן מקוון מבין כלל הטפסים שבחוק. ויובהר, שבעת התקנת התקנות הקובעות כי טופס ספציפי יוגש באמצעים מקוונים בלבד, הקביעה תיבחן לאור אמות המידה הקבועות בהנחיית היועץ 1.2500 לעניין גיבוש הסדרים דיגיטליים.

לסעיף 11

ביום 29 במרץ 2016 התקבל תיקון 85 לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה) אשר קבע בהוראת שעה קיצור ל-18 חודשים של משך הזמן שמשפרי דיור יכולים להחזיק במקביל בשתי דירות להיחשב כבעלי דירה יחידה לפני שמכרו את דירתם הישנה. הוראת השעה פקעה ביום 6 ביולי 2021 ולאחר מכן משך התקופה חזר לתקופה של 24 חודשים כלשון החוק.

מתן האפשרות ליהנות מהטבות המיסוי לדירה יחידה תוך החזקה בשתי הדירות לתקופה ממושכת מתמרצת את משפרי הדיור להמתין לעליית מחירי הדיור לפני שמוכרים את דירתם הישנה. דבר זה מביא למלאי גדול של "דירות בהמתנה", מקטין את היצע הדירות הזמינות בשוק ומביא לעליית מחירי הדירות. לצד זאת, לפי מחקר של הכלכלנית הראשית במשרד האוצר משפרי דיור המחזיקים ב"דירה בהמתנה" מאופיינים בהכנסה גבוהה מאוד למשק בית אשר מגיעה בממוצע לכפי שתיים ממשק בית ממוצע בישראל. זאת האיתנות הפיננסית הנדרשת על מנת להחזיק לפרק זמן ארוך בשתי דירות מגורים.

מכאן שהתקופה הארוכה הקיימת כיום בחוק המאפשרת ליהנות מהטבות המיסוי המיועדים לבעלי דירה יחידה, גם אם מחזיקים בשתי דירות למשך שנתיים, מיטיבה עם משקי בית בעלי הכנסות גבוהות ופוגעת בזוגות צעירים המעוניינים לרכוש דירה לאור ההשפעה השלילית על מחירי הדירות. לפיכך מוצע לקצר את התקופה ל-12 חודשים.

עוד מוצע כי ייקבעו הוראות תחילה בהתאם להוראות אשר נקבעו בתיקון מס' 85.

סעיף 2

חוק מס הכנסה (פטור ממס על הכנסה מהשכרת דירת מגורים), התש"ן-1990, פוטר הכנסות מהשכרת דירת מגורים עד לגובה התקרה הקבועה בחוק. נוסף על כך, מי שהכנסתו מהשכרת דירת מגורים נמוכה מהתקרה אינו נדרש לדווח על ההכנסה שלו משכר הדירה כלל (למעט מי שחייב בהגשת דוח שנתי מסיבות אחרות). לפי ההערכות, בעלי דירה רבים נהנים מהכנסה אשר אינה אמורה להיות פטורה לפי החוק, אך מסיבות שונות הם אינם מדווחים על כך וישנם פערי גבייה להכנסות המדינה של עשרות מיליון ש"ח. החלת חובת דיווח תקשה על המשך העלמות המס, שכן בעלי הכנסה משכר דירה יימנעו מהצהרה כוזבת לרשויות המס בדבר גובה ההכנסה שלהם ממקור זה.

יובהר כי ככלל, כל אדם מחויב לדווח על כלל הכנסותיו לרשויות המס אם לא נוכח מהן מס במקור בשיעור המרבי – ואילו הפטור מדיווח מהווה חריג לכלל, נוכח הנתונים שלעיל ולצורך הגברת האכיפה מוצע להחיל את כלל הדיווח גם על הכנסות פטורות.

יצוין, שיתרון נלווה לקבלת דיווח על הכנסות אלה הוא שיהיה ניתן לקבל החלטות מדיניות ברמת המקור לגבי שוק השכירות על בסיס מידע מהימן. כיום, לגורמים השונים בממשלה אין מידע בדבר הכנסות מהשכרת דירת מגורים, למעט במקרים בהם בעל הדירה מדווח על הכנסה גבוהה מהתקרה או במקרים בהם בעל הדירה בוחר במסלולי מס אחרים. מוצע שסעיף זה יחול החל משנת 2022.

תקציב

השינויים המוצעים צפויים להביא לעלייה של כ-500 מיליון ש"ח בהכנסות המדינה ממיסוי מקרקעין בהבשלה מלאה.

בחלוקה לפי שנים:
שנת 2022 – 100 מיליון ש"ח;
שנת 2023 – 250 מיליון ש"ח;
שנת 2024 ואילך – 500 מיליון ש"ח.

השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם
אין.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא
אין.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

עמדת היועץ המשפטי של משרד האוצר תצורף במסגרת חוות הדעת לממשלה לתכנית הכלכלית לשנים
2021 ו-2022.

טיוטה

מלחמה בהון השחור

העברת נתונים פיננסיים לרשות המיסים לטובת שיפור הליכי שומה

מחליטים

בהמשך להחלטה מס' 356 מיום 5 באוגוסט 2015, שעניינה חקיקת מס, ובהמשך להצעת חוק להעמקת גביית המסים ולהגברת האכיפה (אמצעים לאכיפת תשלום מסים ולהרתעה מפני הלבנת הון)(תיקוני חקיקה), התשע"ה-2015 (להלן - **הצעת החוק**), ולאור השינויים הטכנולוגיים שחלו בשנים האחרונות באמצעי התשלום הדיגיטליים והגידול בשימוש באמצעים אלה, להגיש מחדש, במסגרת התכנית הכלכלית לשנים 2021-2022, את הצעת החוק בשינויים שלהלן:

1. לתקן את סעיף 1 להצעת החוק כדלקמן:

א. בסעיף 141ב. (א) המוצע, במקום "עד ה-15 בכל חודש" יבוא "ב-15 בינואר וב-15 ביולי בכל שנה".

ב. לתקן את הגדרה "גוף פיננסי" באופן שיוסיף להגדרה גופים פיננסיים שפעילותם הפיננסית היא שירות לניהול חשבון עסקי לתשלום או לקבלת תשלומים, בהתאם לתכליות הצעת החוק.

ג. לבחון את הצורך בתיקון הגדרת חשבון עסקי בהתחשב בין היתר גם בהיבטי הגנה על הפרטיות ובהתאם להגשמת תכליות הצעת החוק.

ד. לקבוע כי גוף פיננסי וסולק יהיו חייבים לידע את כלל בעלי החשבונות העסקיים על אודות חובת הדיווח האוטומטי וכן יהיו חייבים לידע לקוח עסקי כאמור, בעת פתיחת חשבון עסקי.

ה. להוסיף לפרטים הנכללים בדיווח של גוף פיננסי או סולק, במסגרת הדיווח האוטומטי, את סך כל הסכומים שהוצאו מהחשבון העסקי בששת החודשים שקדמו לחודש שבו מוגש הדיווח.

ו. לקבוע הוראות בעניין השימוש והניהול של המידע המתקבל במסגרת הדיווח האוטומטי לפיהן:

(1) המידע שיתקבל ישמש רק לצרכי ביקורת ועריכת שומות בכלל מערכי המס, וכן ישמש לצרכי אכיפה פלילית של עבירות לפי חוקי מס בהתאם לסייגים שיקבעו;

(2) לא יתאפשרו עיבוד, שימוש או צפייה בפרטי המידע שהתקבלו לפי סעיף זה אלא בידי בעלי תפקידים ברשות המיסים העוסקים בתחומים המנויים בסעיף קטן (א), ואשר חתמו על התחייבות לשמירה על סודיות המידע.

(3) אדם שהגיע אליו מידע לפי סעיף זה, תוך כדי מילוי תפקידו או במהלך עבודתו ישמרנו בסוד, לא יגלה אותו לאחר ולא יעשה בו כל שימוש אלא לפי הוראות סעיף זה או לפי צו בית משפט.

(4) המידע המתקבל יימחק מיד לאחר חלוף תקופת הזמן בה הוא דרוש לצורך הגשמת תכליות הדיווח בהתאם לדין;

(5) מערך איסוף וקליטת הדיווחים, שמירת המידע המתקבל והשימוש בו יעשו בדרך שתמזער את הסיכון לפגיעה בפרטיות נושאי המידע ואת סיכוני אבטחת המידע המועבר והנשמר, ושר האוצר יקבע הוראות לעניין זה בהתאם לסעיף 141ג(ז)(1) להצעת החוק.

ז. לקבוע כי המנהל יהיה רשאי לדרוש מידע גם מסולק, באותו האופן בו נדרש מידע מגוף פיננסי בהתאם לסעיף 141ג להצעת החוק;

ח. לקבוע חובות דיווח על רשות המסים, אחת לשנה, לפיהן:

(1) ביחס למידע המתקבל מהדיווח האוטומטי - רשות המסים תדווח ליועץ המשפטי לממשלה ולוועדה מוועדות הכנסת, שקבעה ועדת הכנסת, על המידע המתקבל מהדיווח האוטומטי, ובין היתר בדבר מספר הדיווחים שהתקבלו, השימוש שנעשה במידע שהועבר, תוך התייחסות לשיעור הדיווחים שנעשה בהם שימוש בחקירה בלבד, ושיעור הדיווחים שהובילו להגשת כתבי אישום, מידת התרומה של השימוש במידע לקידום ההליך הפלילי ולחומרת הענישה, ככל שהיתה, מידת התרומה של השימוש במידע לגובה השומה, ככל שהיתה.

(2) ביחס למידע המתקבל במסגרת דרישת המידע - רשות המסים תדווח ליועץ המשפטי לממשלה ולוועדה מוועדות הכנסת, שקבעה ועדת הכנסת, בדבר המידע המתקבל

במסגרת דרישת המידע, ובין היתר על מספר הדיווחים שהתקבלו והשימוש שנעשה במידע שהועבר באופן דומה לסוג הדיווח בהתאם לסעיף 141ג(טז) להצעת החוק בשינויים המחויבים.

דברי הסבר

רקע כללי, נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה

במטרה להילחם בהון השחור, להעמיק את גביית המס ולצמצם את תופעת העלמת ההכנסות בידי עברייני מס, נקבע במסגרת החלטה מס' 356 מיום 5 באוגוסט 2015 שעניינה חקיקת מס (להלן – **החלטה 356**), לתקן את חוקי המס, ובכלל זה: את פקודת מס הכנסה (להלן – **הפקודה**) כך שתקבע בהם הוראה המחייבת העברת מידע, באופן מקוון, של גופים פיננסיים לרבות בנקים, נותני אשראי (כמשמעותם בחוק כרטיסי אשראי), חברות ביטוח, חברות סליקה, חברות להעברת תשלומים דיגיטליים וחברות המרת מט"ח לרשות המסים בנוגע לפעילות לקוחותיהם בכלל החשבונות המנוהלים על ידם (עו"ש, תכניות חיסכון, קרנות נאמנות, פיקדונות, חשבונות מט"ח וכדומה). תיקון זה נדרש מאחר שכיום מרבית הפעילות הכלכלית בישראל מתבצעת דרך מוסדות פיננסיים כגון: בנקים וחברות כרטיסי אשראי. בעוד היקף הפעילות המתבצעת דרך גופים אלה גובר, קיים מחסור במידע המועבר לרשות המסים שמטרתו לאפשר לה לממש את ייעודה לגביית מס אמת. העובדה שהשיטה מתבססת על עיקרון הדיווח העצמי, בצירוף היכולת הנמוכה של רשות המסים להגיע למידע פיננסי של חשבונות עסקיים אינה מאפשרת לראות תמונה כללית של הנישום, הכנסותיו והוצאותיו ומשכך פוגעת בביצוע יעיל של תהליך הביקורת. בנוסף, הידיעה כי לרשות המסים אין יכולת לראות את המידע העובר בגופים הפיננסיים פוגעת בהרתעה בקרב החייבים בתשלום מס.

בעקבות החלטה 356, פורסמה ביום 31 באוגוסט 2015 הצעת חוק להעמקת גביית המסים ולהגברת האכיפה (אמצעים לאכיפת תשלום מסים ולהרתעה מפני הלבנת הון) (תיקוני חקיקה), התשע"ה-2015 (להלן – **הצעת החוק**). הצעת החוק עברה קריאה ראשונה בכנסת אך לא קודמה מאז שנת 2016.

במסגרת הצעת החלטה זו, מוצע להגיש מחדש את הצעת החוק עם השינויים הבאים:

סעיף א:

בשל כניסתן לשוק בשנים האחרונות של טכנולוגיות תשלום המאפשרות ביצוע עסקאות בצורה נוחה במסגרת גופים פיננסיים שאינם מנויים כיום במסגרת הצעת החוק כגון אפליקציות תשלום, ארנקים דיגיטליים ועוד, המציעים שירותי חשבונות תשלום בדומה לגופים הפיננסיים ולסולקים עליהם הוצע להטיל חובת דיווח בהצעת החוק, ובשל הגידול בשימוש באמצעי תשלום אלה, יקבע כי גופים אלה יוגדרו גם הם בגדר הגופים הפיננסיים החייבים בדיווח כאמור.

סעיף ב:

בהצעת החוק הוגדר חשבון עסקי כך- אם הוא מנוהל אצל גוף פיננסי- חשבון של תאגיד וכל חשבון המוגדר בגוף הפיננסי כחשבון עסקי. אם הוא מנוהל בסולק- מי שהסולק אישר לו סליקה כלקוח עסקי. לאור כניסתן לשוק של טכנולוגיות תשלום חדשות, כמפורט לעיל, וכן לאור מטרתה של הצעת החוק והחלטה זו שהיא לשפר את הליכי השומה של גופים עסקיים, ומאחר והמושג חשבון עסקי מבוסס בהצעת החוק המקורית על הגדרות הגופים הפיננסיים והסולקים, מוצע לבחון את הצורך בהגדרת חשבון עסקי על מנת לתת מענה מקצועי טוב יותר שיעמוד בתכלית החוק וכן יתחשב בהיבטי הגנה על הפרטיות.

סעיף ג:

כדי להגן על פרטיות הלקוחות מוצע לקבוע כי גוף פיננסי וסולק יהיו חייבים ליידע את כלל בעלי החשבונות העסקיים בדבר חובת הדיווח המוטלת על חשבונות אלו בהתאם להצעת החוק, וכן ליידע בעל חשבון עסקי בעת פתיחתו של חשבון כאמור.

סעיף ד:

מוצע לקבוע כי במסגרת הדיווח השוטף יתקבלו גם סך הסכומים שהוצאו יחד עם אלה שהתקבלו, זאת על מנת לקבל תמונה שלמה באשר להכנסותיו והוצאותיו של העסק לשם ביצוע ביקורת אפקטיבית בהתאם לתכליות הצעת החוק.

סעיף ה:

בהתאם לכך שהשימוש במידע יעשה להגשמת תכליות הצעת החוק ולשם מזעור החשיפה למידע רק לצורך הנדרש כאמור, מוצע לקבוע הוראות מתאימות אשר לשימוש במידע, למורשי הגישה, למחיקת המידע לאחר חלוף תקופת היכולת לעשות בו שימוש בהתאם לדין וכן סעיף מטרה כללי בהקשר זה של הגברת ההגנה על פרטיות נושאי הדיווח ואבטחת המידע המתקבל.

סעיף ו:

לשם הגשמת תכליות הצעת החוק מוצע לקבוע כי האפשרות לדרישת מידע תחול גם על הגופים הסולקים ולא רק על הגופים הפיננסיים, זאת בהתאם להסדר הקבוע בהצעת החוק לגבי הדיווח האוטומטי.

סעיף ז:

מוצע לקבוע חובת דיווח תקופתי לגבי הדיווחים השוטפים ודרישות המידע שהתקבלו, ליועץ המשפטי לממשלה ולוועדה מועדות הכנסת בנוגע לשימוש שנעשה במידע על ידי רשות המסים לשם בחינת השגת תכליות ההסדר.

סעיף ח:

מוצע לחייב את רשות המסים לדווח לוועדה מועדות הכנסת, שקבעה ועדת הכנסת, דיווח שנתי ביחס למידע המתקבל מהדיווח האוטומטי ובמסגרת דרישת המידע במטרה לאפשר בקרה שוטפת על קבלת המידע והשימוש בו.

תקציב

השינויים המוצעים צפויים להביא לעלייה של כ-800 מיליון ש"ח בהכנסות המדינה בהבשלה מלאה. הפעולה צפויה להוביל לתוספת הכנסות מדינה בהיקף מוערך של כ-100 מיליון ש"ח בשנת 2022.

השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם
אין.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטה מס' 356 מיום 5 באוגוסט 2015 שעניינה חקיקת מס.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

עמדת היועץ המשפטי של משרד האוצר תצורף במסגרת חוות הדעת לממשלה לתכנית הכלכלית לשנים 2021 ו-2022.

מניעת הונאות בתחום הדלק

מחליטים

לרשום את הודעת שר האוצר על כוונתו לתקן את תקנות מס הכנסה (ניכוי הוצאות רכב), התשנ"ה-1995 (להלן - **תקנות מס הכנסה**), תקנות מס ערך מוסף, התשל"ו-1975, וצו הבלו על הדלק (פטור והישבון), התשס"ה-2005, על מנת לקבוע כי החל ביום 1 בינואר 2022 לא יותרו ניכוי הוצאות ששולמו בשל רכישת דלק המשמש להנעת כלי רכב, ניכוי מס תשומות שמתחייב בו עוסק בשל רכישת דלק המשמש להנעת כלי רכב והישבון בלו ששולם על דלק המשמש להנעת כלי רכב, לפי העניין, אם לא הותקן ברכב שלגביו נתבע הניכוי או ההישבון מכשיר למדידת תצרוכת הדלק, כאמור בתקנה 5 לתקנות מס הכנסה.

דברי הסבר

רקע

ענף הדלק בישראל מאופיין בתופעה רחבה של הונאות מס בתחומי המס השונים. לצד תעשייה גדולה של חשבוניות פיקטיביות ומעשי פשיעה חמורה, הפכו גם התחמקויות פחות מתוחכמות מתשלום מס, לרבות הגדלה פיקטיבית של הוצאות דלק לצרכי מס הכנסה, מס ערך מוסף והישבון בלו, לעניין שבשגרה, המביא לפגיעה קשה בהכנסות המדינה ממסים. אחת הסיבות המרכזיות להשמטות מסוג זה היא יכולת בקרה מוגבלת על הוצאות הדלק.

תקנה 5 לתקנות מס הכנסה (ניכוי הוצאות רכב), התשנ"ה-1995, קובעת כי הוצאות החזקת רכב יותרו בניכוי רק אם הותקן ברכב שלגביו נתבעו ההוצאות מכשיר למדידת מספר הקילומטרים שנסע הרכב, למדידת תצרוכת הדלק, סוג הדלק הנצרך ומשך הזמן שהרכב היה בנסיעה, או למדידת חלק מנתונים אלה כפי שיוורה הנציב. עם זאת, בתקנה 8(ב) לתקנות אלו נקבע כי תחילתה של תקנה 5 ביום שיקבע שר האוצר באישור ועדת הכספים של הכנסת.

עד לאחרונה מכשירים מסוג זה היו משויכים לחברות דלק ספציפיות, כלומר התקן של חברה אחת היה מאפשר ללקוח לרכוש באמצעותו דלק ממנה בלבד.

נושא זה הוסדר על ידי משרד האנרגיה בתקנות משק הדלק (קידום התחרות) (כללים לעניין התקני תדלוק אוטומטיים כללים), התשע"ב-2011. בהתאם להסכמות בעניין זה שקיבלו תוקף של פסק דין בבג"ץ 1951/16 איגוד חברות הנפט בישראל נ' שר התשתיות הלאומיות האנרגיה והמים (פורסם בנבו), החל מיום 1 בינואר 2019 לא ניתן למכור דלק לשימוש בכלי רכב באמצעות התקני תדלוק משויכים, אלא באמצעות התקני תדלוק אוטומטיים כללים בלבד, קרי התקנים המאפשרים לרכוש דלק מכל חברת דלק המספקת דלק באמצעות התקן, בין אם ההתקן שייך לאותה חברת דלק או הותקן על ידיה ובין אם לאו.

לאור האמור, מוצע לקבוע כי תקנה 5 לתקנות מס הכנסה (ניכוי הוצאות רכב), התשנ"ה-1995 תיכנס לתוקף החל מיום 1 בינואר 2022. במקביל, על מנת להיאבק בהונאות המס גם במישורי מס נוספים, מוצע לתקן את תקנות מס ערך מוסף, התשל"ו-1976 ולקבוע כי ניתן יהיה לנכות מס תשומות על רכישת דלק להנעת כלי רכב רק אם הותקן ברכב שלגביו נדרש ניכוי מס התשומות מכשיר כאמור. מוצע גם לתקן את צו הבלו על דלק (פטור והישבון), התשס"ה-2005, ולקבוע כי התקנת התקן תידלוק אוניברסלי מהווה תנאי לדרישת הישבון בלו על סולר לכלי רכב.

תקציב

פעולה זו צפויה להוביל לתוספת הכנסות מדינה בהיקף מוערך של כ- 280 מיליון ש"ח בשנת 2022 ושל כ- 450 מיליון ש"ח בשנה, החל משנת 2023.

השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם
אין.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא
אין.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

עמדת היועץ המשפטי של משרד האוצר תצורף במסגרת חוות הדעת לממשלה לתכנית הכלכלית לשנים 2021 ו-2022.

מודל הקצאת חשבוניות

מחליטים

1. לתקן את חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן - **חוק מע"מ**), על מנת לקבוע הוראות לצורך מניעת מעשי מרמה בתחום החשבוניות הפיקטיביות, כדלקמן:
 - א. רשות המסים תקצה מספרים לחשבוניות מס מקוונות בעסקאות שמחירן 5,000 שקלים חדשים, או יותר (להלן - **חשבונית מס מקוונת**), לבקשת עוסק.
 - ב. לא ניתן יהיה לנכות מס תשומות בשל חשבונית שאינה חשבונית מס מקוונת, בגין עסקה שמחירה 5,000 שקלים חדשים או יותר.
 - ג. עוסק יחויב בפניה לרשות המסים בבקשה לקבלת חשבונית מס מקוונת, בעסקה שמחירה 5,000 שקלים חדשים או יותר, על פי דרישת הרוכש.
 - ד. המנהל יהיה רשאי לסרב לבקשה להוצאת חשבונית מס מקוונת, במידה ומצא שהמבקש מעורב בהפצת חשבוניות מס שלא כדין, או בשימוש בהן. לצורך קבלת החלטה כאמור יהיה רשאי המנהל לדרוש מהעוסק שימציא לו מסמכים או ידיעות.
2. לקבוע כי הוראות כאמור בסעיף 1 יחולו מיום 1 בינואר 2023 ואילך.

דברי הסבר

רקע

בישראל קיימת בשנים האחרונות תופעה רחבת היקף של הפצת חשבוניות מס אשר הוצאו שלא כדין. תופעה זו גורמת נזק של מיליארדי שקלים בשנה לאוצר המדינה. על מנת לצמצם את התופעה ולסכל מראש הוצאה של חשבוניות מס שלא כדין, מוצע לבצע תיקונים בחוק מע"מ שיאפשרו הפעלת מערך של בקרה על חשבוניות מס שערכן ללא מס עולה על 5,000 שקלים חדשים, וזאת באמצעות הקצאת מספרי אישור לחשבוניות מקוונות בשלב הוצאת החשבוניות מהעוסקים ללקוחותיהם. מוצע לתקן את סעיף 47 לחוק מע"מ ולקבוע כי בעסקה סכומה עולה על 5,000 שקלים חדשים, עוסק מורשה יהיה רשאי לבקש מרשות המסים להקצות לחשבונית המס מספר. מוצע כי העוסק יהיה חייב לפנות לרשות המסים ולבקש מספר הקצאה אם הקונה יבקש שיעשה כן, וכי במידה ויוקצה מספר לחשבונית העוסק יהיה חייב לציין על גבי החשבונית. בהמשך לכך, מוצע לתקן את סעיף 38(א) לחוק מע"מ, ולקבוע כי מס התשומות הכלול בחשבונית מס שסכומה עולה על 5,000 שקלים חדשים והיא אינה כוללת מספר שהוקצה לה על ידי רשות המסים לא יותר בניכוי. תיקון זה צפוי לעודד עוסקים להימנע מביצוע רכישות במקרים בהם אין מספר לחשבונית המס מחד ולהפחית את התמריץ להנפקת חשבוניות מס שלא כדין. עוד מוצע להוסיף סעיף חדש לחוק מע"מ בו ייקבע כי אם מצא המנהל כי עוסק הוציא חשבוניות מס שלא כדין, או היה מעורב בשימוש בהן, יהיה רשאי המנהל שלא להקצות מספר לחשבונית באופן זמני או באופן קבוע, בתנאים שיקבע. מוצע כי המנהל יהיה רשאי לדרוש מהעוסק שימציא לו מסמכים וידיעות הנוגעים לעניין לצורך קבלת החלטתו.

תקציב

השינויים המוצעים צפויים להביא לעלייה של כ-1,000 מיליון ש"ח בהכנסות המדינה בהבשלה מלאה.

השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם

אין.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

אין.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

עמדת היועץ המשפטי של משרד האוצר תצורף במסגרת חוות הדעת לממשלה לתכנית הכלכלית לשנים 2021 ו-2022.

צמצום השימוש במזומן

מחליטים

בהמשך להחלטה מס' 749 מיום 17 בספטמבר 2013, שעניינה צמצום השימוש במזומן, והחלטה מס' 2115 מיום 22 באוקטובר 2014, שעניינה אימוץ המלצות הוועדה לבחינת צמצום השימוש במזומן במשק הישראלי, ומכוח סמכותו של שר האוצר לפי סעיף 33(ב) לחוק לצמצום השימוש במזומן, התשע"ח-2018 (להלן - **החוק לצמצום השימוש במזומן**), לאור חלוף הזמן ממועד כניסתו לתוקף, ולאור השינויים הטכנולוגיים שחלו בשנים האחרונות, ובכלל זה הגידול במגוון הפתרונות להעברת כספים באמצעים דיגיטליים -

1. להטיל על שר האוצר, שר המשפטים ושרת הכלכלה לפעול, תוך 30 יום, לתיקון התוספת הראשונה בחוק לצמצום השימוש במזומן כך שהחל מיום 1 באוגוסט 2022:
 - א. הסכום הנקוב בפרט (1) יהיה 6,000 שקלים חדשים;
 - ב. הסכום הנקוב בפרט (2) יהיה 15,000 שקלים חדשים, למעט לעניין סכום שמשלם אדם שאינו עוסק בעד רכישת כלי רכב שייוותר 50,000 שקלים חדשים.
2. להטיל על שר המשפטים לפעול להתקנת תקנות לפי חוק עבירות מנהליות, התשמ"ו-1985, באופן שייקבע שיעור קנס מנהלי על עבירות לפי סעיפים 20 ו-21 לחוק לצמצום השימוש במזומן, בשיעור זהה לשיעור העיצום הכספי המוטל על עוסק בגין ביצוע אותן הפרות.

דברי הסבר

רקע כללי

"כלכלה שחורה" מוגדרת כנתח מהפעילות הכלכלית שאינו מופיע בנתוני התוצר המקומי הגולמי. כלכלה שחורה כוללת פעילויות והכנסות אשר מתבצעות מחוץ למסגרת החוקית של המדינה אשר אינן מדווחות לרשויות, במטרה להימנע מקיום החובות המוטלות על כלל האזרחים. השימוש במזומן הוכר בארץ ובעולם כגורם משמעותי המשפיע על הכלכלה השחורה והוא מהווה את "הדלק" המניע את הכלכלה השחורה כאשר השימוש בכסף מזומן מקל על העלמות מס מפני שהוא אנונימי ונוח להסתירו מעין הרשויות.

סעיף 1:

במסגרת החלטה מס' 749 מיום 17 בספטמבר 2013 שעניינה צמצום השימוש במזומן במשק הישראלי, הוחלט על הקמת צוות שיבחן את הבעיות הנובעות משימוש במזומן ובאמצעי תשלום למוכ"ז (למוסר כתב זה) אחרים, את הנעשה בתחום זה במדינות אחרות ואת מאפייני המשק הישראלי (להלן - **הצוות**). על הצוות הוטל לגבש מתווה פעולה ודרכים אפשריות ליישום מדיניות להגבלת השימוש במזומן כאמצעי תשלום במשק הישראלי עבור מצרכים ושירותים, וזאת במטרה לצמצם את תופעת ההון השחור בישראל, להיאבק בפשיעה ובהלבנת הון, ולאפשר שימוש באמצעי תשלום מתקדמים ויעילים. בשנת 2014 הגיש הצוות לממשלה את המלצותיו בנושא צמצום השימוש במזומן, ובמסגרתן המליץ הצוות על הגבלת השימוש במזומן ובהמחאות תוך עידוד להגדלת היצע אמצעי התשלום התחליפיים. עוד המליץ, כי מגבלת המזומן בעסקה בה מעורב עוסק תהיה 10,000 שקלים חדשים והחל מהשנה השנייה להחלת המגבלה יופחת סכום המגבלה ל- 5,000 שקלים חדשים. בעסקה בין פרטיים נקבעו ההגבלות על 50,000 ו-15,000 שקלים חדשים בהתאמה.

המלצות הצוות בנושא המגבלות, אומצו עם שינויי סכומים על ידי הממשלה בהחלטה מס' 2115 מיום 22 באוקטובר 2014 שעניינה אימוץ המלצות הוועדה לבחינת צמצום השימוש במזומן במשק הישראלי. במסגרת החלטה זו הוטל על ראש הממשלה, שר האוצר ושרת המשפטים להפיץ תזכיר חוק שיישם את המלצות הצוות הטעונות הסדרה בחקיקה. הוראות אלו עוגנו בחוק לצמצום השימוש במזומן, התשע"ח-2018 (להלן - **חוק צמצום השימוש במזומן או החוק**).

בחוק נקבע כי בעסקה בה מעורב עוסק תעמוד מגבלת הסכום לשימוש במזומן על 11,000 שקלים חדשים, ובעסקאות בין אנשים פרטיים על 50,000 שקלים חדשים. כמו כן נקבע בחוק כי שר האוצר נדרש מדי שנה, החל מיום 1 בינואר 2020, לבחון את מגבלת הסכום, ובנוסף החל מיום 1 בינואר 2020 הוא רשאי, בהסכמת שר המשפטים ונגיד בנק ישראל ובאישור וועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, להוריד את סכום המגבלה, בצו. לעניין זה נקבע בחוק כי לצורך הורדת סכום המגבלה עבור תשלום שכר עבודה

נדרשת גם הסכמת שר הכלכלה והתעשייה. בהקשר זה, יצוין כי בדברי ההסבר להצעת החוק צוין כי "נוכח שכיחות השימוש במזומן במשק הישראלי, חדשנותה של הצעה זו, כמו גם הכבדתה האפשרית על המשק ופגיעתה האפשרית בחלקים גדולים בציבור – שינוי רף המגבלות לא ייעשה בצורה אוטומטית והוא ידרוש הפעלת שיקול דעת נוסף של השרים והנגידה, ויאפשר בחינת השלכות הצעדים שננקטו עד אותו שלב".

לאחר בחינה של השפעת החוק ומגמות השימוש במזומן בקרב הציבור בישראל, ניתן להצביע על מגמת ירידה בדפוסי גידול המזומן השנתיים, ועל מעבר הדרגתי וגידול בשימוש באמצעי תשלום אלקטרוניים המהווים תחליף למזומן. על כן, ועל מנת לעמוד בתכליות החוק מוצע להטיל על שר האוצר, שר המשפטים ושר הכלכלה לתקן את הצו בהתאם לסמכות הקבועה בחוק ולהפחית את הסכומים הקבועים בתוספת הראשונה לחוק, החל מיום 1.8.2022, ל-6,000 שקלים חדשים בעסקה בה מעורב עוסק, ול-15,000 שקלים חדשים, בעסקאות בין אנשים פרטיים, למעט לעניין סכום שמשלם אדם שאינו עוסק בעד רכישת כלי רכב שייוותר 50,000 שקלים חדשים.

סעיף 2:

חוק צמצום השימוש במזומן קובע הוראות שהפרתן מהווה עבירה פלילית, בגינן ניתן להגיש כתב אישום נגד מבצע העבירה. אמצעי אכיפה נוסף הוא קביעת העבירה כעבירה מנהלית, ובמסגרת כך הטלת קנס מנהלי על המפר; אמצעי זה מקנה אפשרות למפר לשלם את הקנס, לבקש לבטלו או לבקש להישפט. מאחר שחוק צמצום השימוש במזומן נכלל במסגרת החוקים המנויים בחוק העבירות המנהליות, תשמ"ו-1985, בגינם ניתן להטיל קנס מנהלי, מוצע להתקין תקנות מתאימות שיקבעו את ההוראות שהפרתן מהווה כיום עבירה פלילית, במסגרת עבירה מנהלית, המאפשרת הטלת קנס מנהלי על המפר.

תקציב

פעולה זו צפויה להוביל לתוספת הכנסות מדינה בהיקף מוערך של כ-300 מיליון ש"ח בשנת 2022 ושל כ-500 מיליון ש"ח בשנה, החל משנת 2023.

השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם

אין.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטה מס' 749 מיום 17 בספטמבר 2013;
החלטה מס' 2115 מיום 22 באוקטובר 2014.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

עמדת היועץ המשפטי של משרד האוצר תצורף במסגרת חוות הדעת לממשלה לתכנית הכלכלית לשנים 2021 ו-2022.

חובת תשלום מס עם קבלת שומה סופית

מחליטים

לצורך ייעול הליכי הגבייה והגברת האכיפה, לפעול כדלקמן:

1. לתקן את פקודת מס הכנסה [נוסח חדש] (להלן - **הפקודה**), חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1976 (להלן - **חוק מס ערך מוסף**), וחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963 (להלן - **חוק מיסוי מקרקעין**), באופן שיקבע כי הגשת ערעור לבית המשפט המחוזי על החלטת פקיד השומה לפי סעיף 153 לפקודה, על החלטת המנהל לפי סעיף 83 לחוק מס ערך מוסף או הגשת ערר לוועדת ערר על החלטת המנהל לפי סעיף 91(ב) לחוק מיסוי מקרקעין, לא תדחה באופן מלא את חובת תשלום סכום המס שנקבע על ידי פקיד השומה או המנהל בהחלטה בהשגה עד להחלטת בית המשפט המחוזי או החלטה של ועדת הערר לפי העניין, הסכום לתשלום יעמוד על 30% מהסכום המס ששנוי במחלוקת שנקבע בהחלטת פקיד השומה או המנהל כאמור, בהתקיים אחד מהמקרים הבאים:
 - א. מחזור הנישום לפי פקודת מס הכנסה או מחזור העוסק לפי חוק מס ערך מוסף עומד על 20 מיליון ש"ח לפחות לאחת משנות המס בעניינה ניתנה החלטה בהשגה בהליך;
 - ב. סכום המס השנוי במחלוקת שנקבע בהחלטה בהשגה בהליך עומד על 20 מיליון ש"ח לפחות.

2. לעניין החלטה זו, "**החלטה בהשגה בהליך**" - החלטה בהשגה שניתנה לגבי כל שנות המס להן הוצאו שומות באותו מועד. החלטות בהשגה יחשבו באותו מועד גם אם נערכו בפרק זמן של 30 יום זו מזו.

דברי הסבר

רקע כללי

פקודת מס הכנסה [נוסח חדש], חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1976, וחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963 (להלן ביחד - **חוקי המס**) קובעים כי הליך בירור שומה במסגרת רשות המסים הוא הליך דו שלבי, אשר נקודת המוצא שלו היא דיווח עצמי של הנישום על הכנסותיו לרשות המסים, היינו: שומה עצמית. כאשר קיימת מחלוקת בעניין השומה העצמית, ניתנת החלטה המתקנת את השומה ("שומה" - שלב א'), ואם חולק הנישום על השומה, הוא רשאי להגיש השגה במסגרתה תבחן ההחלטה מחדש ("השגה" - שלב ב'). לאחר קבלת החלטה בהשגה רשאי החייב במס לערער עליה בפני בית המשפט המחוזי או בפני ועדת ערר לענייני מיסוי מקרקעין בראשות שופט מחוזי (להלן - **ערעור מס**). ככלל, חייב הנישום לשלם את סכום המס שנקבע בשומה כפי שנקבע בהחלטה בהשגה, לאחר קבלת ההחלטה. עם זאת, חוקי המס קובעים כי הגשת ערעור לבית המשפט דוחה את החובה לשלם את סכום המס שבמחלוקת, עד מתן החלטה סופית על ידי בית המשפט בערעור.

נתונים מהשנים האחרונות מראים כי לגבי רוב ההחלטות הניתנות במסגרת הליך השגה לפי פקודת מס הכנסה - כ-77% מוגשים ערעורים לבתי המשפט. המשמעות היא כי תשלום סכום המס השנוי במחלוקת מעוכב עד לאחר תום ההליכים המשפטיים, היכולים להמשך גם שנים. למעשה, המצב הקיים כיום מתמרץ את הנישומים להגיש ערעורי מס לבתי המשפט רק על מנת לעכב את תשלום סכום המס האמור עד למתן החלטה סופית על ידי בית המשפט.

בנוסף, סכום המס השנוי במחלוקת בתיקים המנוהלים בבתי המשפט בערעורים לפי פקודת מס הכנסה עומד על כ-20 מיליארד ש"ח (נכון לשנת 2019), ועל כ-628,000 אלפי ש"ח בערעורים על שומות לפי חוק מס ערך מוסף (נכון לשנת 2020). המשמעות היא שהעברתם של מיליארדי שקלים לקופת המדינה מעוכבת תקופה ארוכה עד לאחר סיומם של ההליכים המשפטיים, אשר לצורך ניהולם מוקצים משאבי ציבור בהיקף גדול מאד. בנוסף לכך כמיליארד ש"ח מתוך הסכומים בהם זוכה רשות המסים בהליכים לפי פקודת מס הכנסה אינם ברי גבייה בפועל בתום ניהול ההליך המשפטי, והקדמת הגבייה תאפשר להקטין סכומים אלה.

נוכח האמור ולצורך ייעול גביית המס והקצאת המשאבים ברשויות האכיפה, מוצע לקבוע כי הגשת ערעור מס לבית המשפט לא תדחה את חובת תשלום המס בו חייב הנישום על פי החלטת הרשות בהשגה, אלא שעם הגשת ערעור מס לבית המשפט המחוזי ישלם הנישום 30% מסכום המס השנוי במחלוקת שנקבע בהחלטה. כדי לגדר את הכלל המוצע למקרים בהם מדובר בסכומי מס במחלוקת גבוהים ועל מנת לא להחילו על נישומים בעלי מחזורים נמוכים, מוצע כי חובת תשלום המס תחול בהתקיים אחד מהמקרים הבאים:

1. מחזור הנישום לפי פקודת מס הכנסה או מחזור העוסק לפי חוק מס ערך מוסף עומד על 20 מיליון ש"ח לפחות לאחת משנות המס בעניינה ניתנה החלטה בהליך.
2. סכום המס השנוי במחלוקת שנקבע בהחלטה בהשגה בהליך עומד על 20 מיליון ש"ח לפחות.

לעניין זה "החלטה בהשגה בהליך" היא החלטה בהשגה שניתנה לגבי כל שנות המס להן הוצאו שומות באותו מועד. החלטות בהשגה יחשבו באותו מועד גם אם נערכו בפרק זמן של 30 יום זו מזו.

הסדר זה צפוי להביא לצמצום משמעותי בהליכי סרק בהם העברת סכומי המסים לקופת המדינה מעוכבת ולהגדלת שיעור המסים השנויים במחלוקת הנגבים בפועל.

תקציב

פעולות אלו צפויות להוביל לתוספת הכנסות מדינה בהיקף מוערך של כ- 570 מיליון ש"ח בשנת 2022.

השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם
אין.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא
אין.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

עמדת היועץ המשפטי של משרד האוצר תצורף במסגרת חוות הדעת לממשלה לתכנית הכלכלית לשנים 2021 ו-2022.

הגברת הפיקוח על שימוש במטבע וירטואלי

מחליטים

לצורך ייעול גביית המס הנובע משימוש במטבעות וירטואליים, לפעול כדלקמן:

לתקן את פקודת מס הכנסה על מנת לקבוע כי מי שהחזיק ביום אחד או יותר בשנת המס, ישירות או באמצעות ילד שגילו אינו עולה על 18, מטבע וירטואלי בשווי של 200 אלף שקלים חדשים או יותר, או עלות רכישה של 200 אלפי שקלים חדשים או יותר, יחויב בהגשת דוח לפי סעיף 131 הכולל טופס ובו פרטים שקבע שר האוצר לעניין השימוש במטבע וירטואלי.

דברי הסבר

רקע כללי

על מנת לצמצם את היקף ההון השחור בישראל, להביא לחשיפה של נכסים והכנסות לא מדווחים, ולשפר את איכות הבקרה ואיכות הביקורת של רשות המיסים, מוצע לקבוע חובת דיווח על החזקה במטבע וירטואלי.

מטבעות וירטואליים הפכו לנפוצים בקרב הציבור, והם משמשים הלכה למעשה ככנס במסגרת סחר חליפין. המטבעות ניתנים לחלוקה ליחידות קטנות, מועברים בקלות יחסית באמצעים אלקטרוניים ואין עליהם כל מעקב או ביקורת. בנסיבות אלה, מטבע וירטואלי מהווה מכשיר נוח ויעיל להעלמת הכנסות, צבירת נכסים לא מדווחים והלבנת הון.

נוכח האמור, מוצע לתקן את פקודת מס הכנסה על מנת לקבוע כי מי שהחזיק, ישירות או באמצעות ילדו מתחת לגיל 18, ביום אחד או יותר בשנת המס, מטבע וירטואלי בשווי של 200 אלפי שקלים חדשים או יותר, או עלות רכישה של 200 אלפי שקלים חדשים או יותר יחויב בהגשת דוח לפי סעיף 131 הכולל טופס ובו פרטים שקבע שר האוצר לעניין השימוש במטבע וירטואלי.

תקציב

פעולות אלו צפויות להוביל לתוספת הכנסות מדינה בהיקף מוערך של כ- 30 מיליון ש"ח בשנת 2022.

השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם
אין.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא
אין.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

עמדת היועץ המשפטי של משרד האוצר תצורף במסגרת חוות הדעת לממשלה לתכנית הכלכלית לשנים 2021 ו-2022.

צעדים נוספים

פריסת המועדים להמשך עבודת ההגשה

מחליטים

לנוכח קשיים וחסמים שונים שעלו במהלך ביצוע התאמות הנגישות הנדרשות בהתאם לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998 (להלן – חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות):

1. לתקן את חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, ואת התקנות שהותקנו מכוחו, באופן הבא:
 - א. בכפוף לעמידה בביצוע 75% מחובות הנגישות החלות עליה, להאריך עד ליום 31 בדצמבר 2022 את המועד שבו תחול חובת הנגישות במלואה לעניין רשות ציבורית המנויה בפרט 1 לטור א' לתוספת שלישית א' לחוק, ולקבוע כי שר המשפטים רשאי, באישור ועדת העבודה, הרווחה והבריאות של הכנסת, להאריך, בצו, מועד זה עד ליום 30 ביוני 2023.
 - ב. להאריך לתקופה שלא תעלה על 3 שנים את המועדים להגשה של מבנים קיימים ומקומות שאינם בניינים ברשויות המקומיות, באופן הבא:
 - (1) פרסמה רשות מקומית ברשומות עד ליום 31 במרץ 2022 כי היא עומדת בביצוע 40% מחובות הנגישות החלות עליה מכוח חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, יוארך המועד להחלת חובת הנגישות במלואה בעניינה עד ליום 31 בדצמבר 2022;
 - (2) בשנה שתחילתה ביום 1 באפריל 2022 וסופה ביום 31 במרץ 2023, ומדי שנה עד ליום 31 במרץ 2025, תוכל רשות מקומית לפרסם ברשומות השלמת ביצוע של 20% נוספים מחובות הנגישות החלות עליה, מעבר לדיווח שנתנה כאמור בפסקה (1), ועל סמך דיווח כאמור יוארך המועד להחלת חובת הנגישות במלואה בעניינה בשנה נוספת.
 - ג. להאריך בשלוש שנים את מועדי ההגשה שנקבעו לחייבים במערכת הבריאות לשנים 2020 ו-2021, באופן שחובת הנגישות במלואה לעניין חייבים כאמור תחול ביום 31 בדצמבר 2024.
2. להטיל על שר המשפטים להפיץ תיקון חקיקה, שלא במסגרת התכנית הכלכלית לשנים 2021 ו-2022, שבמסגרתו יורחבו סמכויות האכיפה והתביעה של נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (להלן – הנציבות) כמפורט בתזכיר חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (תיקון מס' 19) (החלת חובת ייצוג הולם על חברות ממשלתיות, שיפור מנגנוני אכיפה והארכת מועדי נגישות למשרדי הממשלה ויחידותיה), התשפ"א-2020, שהופץ להערות הציבור ביום 11 בנובמבר 2020.

דברי הסבר

רקע כללי נתונים כלכליים ותקציבי

סעיף 1(א):

בשנים האחרונות הושקעו על ידי מינהל הדיור הממשלתי מאמצים ומשאבים רבים להשלמת חובת הנגישות בכלל הבניינים הקיימים של משרדי הממשלה, לרבות יחידותיהן ויחידות הסמך שלהן, וכן בבניינים הקיימים של משרתת ישראל ושירות בתי הסוהר, כנדרש על פי חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998 (להלן – חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות). לנוכח קשיים וחסמים שונים בביצוע התאמות הנגישות הנדרשות, בשנת 2018 תוקן חוק שוויון זכויות במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת התקציב 2019), התשע"ח-2018, והוארך המועד האחרון להגשת כלל הבניינים האמורים. במסגרת התיקון לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות נקבע כי 473 מבין 1,309 הבניינים המחויבים בהגשה לפי סעיף 19ט לחוק יונגשו עד ליום 31 בדצמבר 2018 וכי כלל הבניינים כאמור יונגשו עד ליום 31 בדצמבר 2019. בנוסף ניתנה במסגרת התיקון האמור סמכות לשר המשפטים להאריך בצו (להלן – צו שר המשפטים), באישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, את המועד שבו תחול חובת הנגישות במלואה בשנה אחת נוספת, עד ליום 31 בדצמבר 2020.

צו כאמור לעיל, לפיו הוארך המועד שבו תחול חובת הנגישות במלואה באופן מדורג לאורך שנת 2020, נחתם בידי שר המשפטים בסוף שנת 2019 והועבר לאישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת. מאז הועבר הצו כאמור ועד לסוף חודש מאי 2020 לא כוננו ועדות קבועות מכורח הנסיבות הפוליטיות, ולפיכך נמנעה האפשרות לכנס את הוועדה ולהביא את הצו לאישורה.

במהלך החודשים מאי-יוני 2020 עודכן צו שר המשפטים, בשיתוף עם נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות ועם מחלקת ייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים, על מנת שיובאו בפני ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת הנתונים העדכניים, לצורך אישור הצו כנדרש בדין. אולם, בהתחשב בעיכובים בלתי צפויים שחלו בתקופה האחרונה כתוצאה מהתמודדות המשק עם נגיף הקורונה, ולנוכח הנסיבות הפוליטיות שבמסגרתן כיהנו ארבעה שרי משפטים שונים מאז נחתם צו שר המשפטים בסוף שנת 2019, טרם אושר צו כאמור.

לצד זאת, לנוכח קשיים משפטיים, תכנוניים, קנייניים והנדסיים העולים במהלך ביצוע עבודות הנגישות, למינהל הדיוור הממשלתי דרוש פרק זמן נוסף לצורך השלמת כלל התאמות הנגישות הנדרשות. מתוך 1,330 בניינים המחויבים בהנגשה, הונגשו נכון למועד זה 910 בניינים ועד סוף שנת 2021 צפויים להיות מוגשים 154 בניינים נוספים. כך, עם סיום שנת 2021 ייוותרו 266 בניינים (הממוקמים ב-88 מתחמים) שטרם הונגשו. על מנת ליתן מענה להתאמות הנגישות הנחוצות להנגשת הבניינים האמורים נדרש התיקון המוצע לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות.

סעיף 1(ב):

בתוספת השלישית לחוק נקבע כי חובת ההנגשה תחול במלואה ברשויות מקומיות החל מ-1 בנובמבר 2021. לנוכח הצורך לבצע התאמות תכנוניות וכן התאמות בינוי משמעותיות, מבוקש להאריך מועד זה לתקופה שלא תעלה על 3 שנים, בכפוף לעמידה בחובות ביצוע כמפורט בסעיף.

סעיף 1(ג):

בשנת 2005 נקבע בחוק כי שר הבריאות יקבע הוראות בדבר התאמות הנגישות הנדרשות למקומות בהם ניתנים שירותי בריאות. יישום התקנות דורש התאמות נרחבות בכלל מערכת הבריאות אשר אורכות זמן לאור צורך לבצע התאמות תכנוניות וכן התאמות בינוי משמעותיות. על מנת לאפשר לבצע התאמות אלו באופן מדורג ומלא, מוצע לפרוס את יישום ההוראות על פני שלוש השנים הבאות.

סעיף 2:

מוצע להטיל על שר המשפטים להכין ולהגיש לוועדת השרים לתיקוני חקיקה טיוטת חוק שבה ייקבעו תיקוני החקיקה הנדרשים על בסיס העקרונות שנקבעו בתזכיר חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (תיקון מס' 19) (החלת חובת ייצוג הולם על חברות ממשלתיות, שיפור מנגנוני אכיפה והארכת מועדי נגישות למשרדי הממשלה ויחידותיה), התשפ"א-2020. התזכיר האמור כולל מספר מנגנונים שתכליתם לשפר את יכולת האכיפה של נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות ובאמצעות כך לקדם את ההגנה על זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות בתחומי החיים השונים ולהחיל את חובת הייצוג ההולם של אנשים עם מוגבלות משמעותית בקרב עובדי חברות ממשלתיות גדולות. זאת, לנוכח ההבנה כי לצד הארכת המועדים כאמור, נדרשים מנגנונים נוספים לצורך קידום אפקטיבי של פרויקט ההנגשה המורכב.

השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם

אין.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

אין.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

עמדת היועץ המשפטי של משרד האוצר תצורף במסגרת חוות הדעת לממשלה לתכנית הכלכלית לשנים 2021-2022.

השתתפות קק"ל במימון פרויקטים לאומיים

מחליטים

כחלק מצעדי הממשלה לביצוע התאמות לשם התכנסות למסגרות הפיסקליות לשנת 2021 ואילך ונוכח השקעות המדינה, בין היתר, בתשתיות על בהיקפים של מיליארדי ש"ח בשנה, אשר משכיחות את המקרקעין בבעלות קרן קיימת לישראל, לבצע תיקוני חקיקה בהתאם לעקרונות אלה:

1. על אף האמור בחוק מעמדן של ההסתדרות הציונית העולמית ושל הסוכנות היהודית לארץ-ישראל, התשי"ג-1952, קרן קיימת לישראל תשלם למדינה היטל מימון פיתוח בשיעור של 20% מהכנסותיה ממקרקעי קרן קיימת לישראל בכל שנה (להלן – **היטל מימון פיתוח**).
2. היטל מימון פיתוח ישמש למימון פרויקטי תחבורה והסעת המונים אשר תוקצבו בחוק התקציב השנתי.
3. היטל מימון פיתוח ינוכה מהכנסות מקרקעי הקרן הקיימת לישראל אשר מועברים אליה על ידי רשות מקרקעי ישראל.
4. תקציב משרד התחבורה והבטיחות בדרכים יופחת בכל שנה בגובה תחזית היטל מימון הפיתוח שעתיד להתקבל מקרן קיימת לישראל בעד אותה שנה.
5. בהחלטה זו, "הכנסות מקרקעי הקרן הקיימת לישראל" - הכנסות הקרן הקיימת לישראל הרשומים בתקציב המדינה בסעיף תקציבי רשות מקרקעי ישראל.

דברי הסבר

רקע כללי

לקרן קיימת לישראל (להלן - קק"ל) בעלות על שטח קרקע של כ- 2.3 מיליון דונם בתחומי מדינת ישראל המהווים כ-11% מהקרקעות במדינה. בניכוי מחוז דרום, אשר מהווה 60% משטח המדינה, שיעור הבעלות של קק"ל בשטח המדינה עומד על כ- 22% (1.9 מיליון דונם). באמנה שנחתמה בשנת 1961 בין הממשלה לקק"ל נקבע כי ניהול מקרקעי קק"ל יהיה בידי מינהל מקרקעי ישראל (כיום רשות מקרקעי ישראל), כנאמן עבור קק"ל. כמו כן, בחוק יסוד: מקרקעי ישראל, הוגדרו מקרקעי קרן קיימת לישראל כמקרקעי ישראל.

במסגרת ניהול הקרקעות המשותף מעבירה רשות מקרקעי ישראל לקק"ל מדי שנה את הכספים שהתקבלו בעד שיווקי קרקעות קק"ל (בניכוי השתתפות בהוצאות שוטפות והוצאות אחרות) (להלן – **הכנסות ממקרקעי קרן קיימת לישראל**). בשנים האחרונות, הועברו מיליארדי ש"ח לקופת הקרן קיימת לישראל מהכנסות ממקרקעי קרן קיימת לישראל, כפי שיפורט להלן:

שנה	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	עד ליולי 2021
העברה לקק"ל (במיליארדי ₪)	1	0.88	1.37	1.3	2.7	1.6	1.5	1.9	1.7

עד לשנת 2018 הייתה קרן קיימת לישראל פטורה מכל מס ממשלתי מכוח חוק מעמדן של ההסתדרות הציונית ושל הסוכנות היהודית לארץ-ישראל, התשי"ג-1952, והאמנה בין המדינה להסתדרות הציונית. בשנת 2018 התקבל חוק קרן קיימת לישראל (תחולת דיני המס והוראת שעה), תשע"ח-2018 שביטל את הפטור ממיסוי ממשלתי שחל על קרן קיימת לישראל.

בסעיף 21 לתוספת השלישית בחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, נקבע כי על מקרקעי ישראל לא תחול חובת תשלום היטל השבחה הקבועה בחוק התכנון והבניה אלא הוראות ההסכם שבין המדינה לרשויות המקומיות. בשנת 2012, נחתם הסכם בין הרשויות המקומיות למדינת ישראל שתיקן הסכם קודם בעניין זה, ובמסגרתו נקבע כי במקרקעי ישראל יחול חלף היטל השבחה בשיעור של 12% מתקבול המדינה עבור שיווק מקרקעי ישראל.

הסיבה לקביעת הסדר חלף היטל השבחה נעוצה, בין היתר, בכך שהמדינה משקיעה מתקציבה בתחומי הרשויות המקומיות, מיליארדי ש"ח מדי שנה בפרויקטים מתחומים שונים, ובכלל זה תחבורה והסעת המונים, תשתיות על, שירותים עירוניים ומוסדות חינוך. משכך, אין הצדקה שהמדינה תחוב בהיטל השבחה מלא כפי שמחויב בעלים פרטיים במקרקעין שבתחומי הרשות המקומית.

הסדר חלף היטל השבחה חל גם על קרן קיימת לישראל מאחר שקרקעותיה מוגדרות כמקרקעי ישראל, וזאת על אף שהרציונאל העומד בבסיס הסדר החלף אינו מתקיים בה אלא רק במדינה מכיוון שהיא אינה משתתפת במימון התשתיות השונות כדבר שבחובה. לשם הסדרת השתתפות קרן קיימת לישראל במימון פרויקטי תחבורה והסעות המונים ומבלי לגרוע מהסכם חלף היטל ההשבחה, מוצע לקבוע היטל מימון פיתוח שיחול על קרן קיימת לישראל ויעמוד על 20% מההכנסות ממקרקעי קרן קיימת לישראל. כספי ההיטל ישמשו למימון תשתיות תחבורה והסעת המונים שתוקצבו בחוק התקציב השנתי. יובהר כי גם לאחר הטלת היטל מימון הפיתוח עדיין תיהנה קק"ל מהסדר מיטיב ביחס למקרקעיה אל מול מקרקעין פרטיים עליהם חלה חובת תשלום היטל השבחה.

תקציב

פעולה זו צפויה להוביל לתוספת הכנסות מדינה בהיקף מוערך של לפחות 350 מיליון ש"ח בשנה, החל משנת 2022.

השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם
אין.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא
אין.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

עמדת היועץ המשפטי של משרד האוצר תצורף במסגרת חוות הדעת לממשלה לתכנית הכלכלית לשנים 2021 ו-2022.

הארכת חוק השכר הממוצע (הוראת שעה- נגיף הקורונה החדש), התשפ"א – 2020

מחליטים

1. לאור ההגבלות על שוק העבודה עקב משבר הקורונה והשפעותיהן על השכר הממוצע במשק, להאריך את תקפו של חוק השכר הממוצע (הוראת שעה- נגיף הקורונה החדש), התשפ"א-2020 ולקבוע בו כי "השכר הממוצע" ו"השכר הממוצע במשק" האמור בו, יחול גם בשנת הכספים 2022.
2. לקבוע כי לעניין הצמדת קצבאות הנכות, נכי צה"ל, נכי רדיפות הנאצים ונכי המלחמה בנאצים יחול ההסדר שנקבע בשנת 2020.

דברי הסבר

רקע כללי נתונים כלכליים ותקציב

על אף השיפור במצב התחלואה והסרת מירב ההגבלות על המשק, העולם, וישראל כחלק ממנו, עודם בעיצומו של משבר כלכלי הנובע כתוצאה מהתפרצות והתפשטות נגיף קורונה SARS-CoV-2 הגורם למחלה COVID-19 (להלן – נגיף הקורונה החדש) במהלך השנה וחצי האחרונות.

מאז תחילת התפרצות המגפה ולצורך צמצום ההדבקה והתפשטות נגיף הקורונה החדש הוטלו הגבלות שונות, בין השאר, על פתיחת מקומות עבודה ועל התייצבות של עובדים במקומות עבודתם, הגבלות אשר לא אפשרו לקיים שגרת עבודה רגילה. לאור זאת, מעסיקים רבים הוציאו את עובדיהם לחופשה ללא תשלום או הודיעו על פיטוריהם. כך גם הוטלו מגבלות שונות על התנאים לפעילותם של מקומות הפתוחים לציבור, מסחר ועסקי בילוי ופנאי במטרה לצמצם את סיכון ההדבקה במקומות אלה. נוסף על כך הוטלו מגבלות על פעילותם של מקומות ועסקים שבהם מתרחשת התקהלות משמעותית ומתקיים לגביהם חשש לבריאות הציבור. ההגבלות האמורות שוננו בהתאם להתפשטות המחלה. ראוי לציין, כי מדינת ישראל נמצאת היום במצב בו כלל ההגבלות על בתי העסק הוסרו. עם זאת, בשל המשבר הכלכלי עובדים רבים עדיין לא חזרו לעבודה ורמות האבטלה שלפני המשבר עמדו על כ-3.5% עלו כעת לכ-7%. בעקבות משבר הקורונה וההגבלות האמורות, בשנים 2020 ו-2021 חלה עליה חדה בגובה השכר הממוצע במשק, וזאת בעקבות הירידה במספר העובדים הפעילים ומכיוון שהעובדים שיצאו לחל"ת או פוטרו – השתכרו לרוב משכורות נמוכות יותר מהשכר הממוצע במשק. גם לאחר הסרת המגבלות, שיעורי האבטלה הגבוהים ביחס לימי טרום המשבר נובעים בעיקר מקשיי החזרה לעבודה של עובדים בעשירוני הכנסה נמוכים, ובשל כך מטים את השכר הממוצע כלפי מעלה כפי שבא לידי ביטוי בנתוני השכר הממוצע האחרונים שפורסמו.

ההצמדות הנוהגות בחוקים שונים לשכר הממוצע, כפי שיפורט בהמשך, התייחסו לשינויים במדד זה כאומדן לשינויים ברמת החיים בישראל. כאמור, בעת הזו עליית המדד אינה משקפת שינוי כזה ברמת החיים, אלא מהווה תוצר סטטיסטי של התופעה ההפוכה – ירידה ברמת חיהם של עשרות אלפי מובטלים. לפיכך, העלייה בגובה השכר הממוצע במשק אינה משקפת, בעת ובנסיבות הנוכחיות, עלייה באיכות החיים, אלא להיפך, כך שההיגיון וההצדקה שבהצמדות האמורות בחוקים שונים למדד זה בטלים.

כתוצאה מעליית השכר הממוצע צפוי לעלות גם מדד השכר הממוצע שמפרסם הביטוח לאומי ולכך השלכות שיקשו על המשק להמשיך ולהשתקם. כך עשוי לעלות, בין היתר, שכר המינימום וקצבאות הצמודות לשכר הממוצע במשק, הפרשות לביטוח לאומי, תעריף החשמל ותעריפי הארנונה והכל כפי שמפורט בדברי ההסבר לטיטת החוק. על פי ההערכות הכלכלנית הראשית במשרד האוצר השכר הממוצע במשק ובעקבות כך גם מדד הביטוח הלאומי (על בסיס חישוב חודשים אוגוסט- אוקטובר) צפוי לגדול בעד כ-9.3% לעומת המדד שנקבע לשנים 2020 ו-2021, באופן שאינו משקף עלייה בשיעור דומה ברמת החיים בישראל בתקופה זו. על כן מוצע להאריך את הוראת השעה, שנקבעה בשנת הכספים 2021, ולהותיר את מדד השכר הממוצע במשק המחושב ע"י המוסד לביטוח לאומי בחודש ינואר, כך שיישאר כפי שפורסם בשנת 2020, עד תום 2022.

כמו כן, מוצע להותיר בחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975, לשנה נוספת את הגדרת השכר הממוצע במשק כאמור בסעיף 4(א)1) כך שתתייחס לגבוה מבין השכר הממוצע כפי שנקבע על ידי הביטוח הלאומי כאמור או לשכר הממוצע במשק כפי שפרסמה הלמ"ס נכון ליום 29 במרץ 2020, המועד האחרון בו השכר הממוצע במשק כפי שפרסמה הלמ"ס את השכר הממוצע במשק טרם שניכרו השפעות ההגבלות שנקבעו כאמור, וזאת על מנת למנוע חסרון כיס של חברות הביטוח באופן שעלול להוביל להעלאת הפרמיות לציבור כולו.

יובהר כי גם בעבר, נוכח המשבר הכלכלי בשנת 2002, הותירה המדינה בחקיקה את השכר הממוצע במשק המחושב על ידי המוסד לביטוח לאומי על כנו למשך שלוש שנים, וזאת אף מבלי שנוצרה הטייה מלאכותית באמדן זה שאינה מאפשרת הסתמכות עליו כמדד לרמת החיים הממוצעת בישראל.

תקציב

פעולה זו צפויה להוביל להתייעלות בתקציב הוצאה בהיקף מוערך של כ- 300 מיליון ש"ח בשנת 2022.

השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם
אין.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא
אין.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

עמדת היועץ המשפטי של משרד האוצר תצורף במסגרת חוות הדעת לממשלה לתכנית הכלכלית לשנים 2021 ו-2022.

שיעורי מס מוטבים על הכנסות צבורות

מחליטים

לתקן את חוק לעידוד השקעות הון, התשי"ח-1959, כדלקמן:

1. לקבוע מתווה לשיעורי מס מוטבים על הכנסה צבורה שיחול בהוראת שעה החל מיום 1 בינואר 2022 ועד ליום 31 בדצמבר 2022, במתכונת שנקבעה בתיקון 69 לחוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959, לפיו מס החברות שתשלם חברה על הכנסה צבורה נבחרת, יהיה בשיעור מס החברות שהיה חל על אותה הכנסה, בשנה שבה הופקה, אילולא הייתה פטורה ממס חברות בשנה זו, כשהוא מוכפל במקדם המס, ולא פחות מ-6%, והכל בתנאים שנקבעו בתיקון 69 לחוק לעידוד השקעות הון, בשינויים המחויבים.
2. לבטל את סעיף 74(ד)(4)(ב) לחוק.
3. להבהיר כי לא יינתנו ניכויים, קיזוזים או פטורים כלשהם כנגד המס המשולם על הכנסות פטורות במסגרת הוראת השעה.
4. לעניין החלטה זו:

"הכנסה צבורה" – הכנסה שמתקיימים לגביה שניים אלה:

- א. היא הכנסה שהיתה פטורה ממס חברות בשנת המס שבה הופקה, לפי סעיף 47(א)(5) או (א)(1), לפי סעיף 51(ב) כנוסחו לפני תחילתו של פרק י' לחוק המדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2005 (תיקוני חקיקה), התשס"ח-2005, (בהגדרה זו – **תיקון מס' 60**), או לפי סעיף 51(א)(1)(א), (2) או (3);
- ב. החברה טרם חבה בשלה במס חברות לפי סעיף 47(2), סעיף 51(ג) או (ח) כנוסחו לפני תחילתו של תיקון מס' 60, או סעיף 51(ב), למעט חבות במס בשל סכום שנתנה לחבר בני אדם המוחזק על ידה או שזקפה אותו לחובתו, בין במישרין ובין בעקיפין, לרבות רכישתו מצד שלישי; לעניין זה, "החזקה" – כהגדרתה בפסקה (3) להגדרה "קרוב" בסעיף 88 לפקודה; **"מקדם המס" – אחד פחות יחס ההטבה;**
"יחס ההטבה" – יחס ההפשרה כשהוא מוכפל ב 0.3 בתוספת 0.3;
"יחס ההפשרה" – היחס בין הכנסה הצבורה הנבחרת להכנסה הצבורה.

דברי הסבר

רקע כללי, נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה

חוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959 (להלן – **החוק**), קובע בסעיף 47 את שיעורי המס החלים על חברה בעלת מפעל מאושר, במסלול החל בעניין זה טרם תחילתו של תיקון מס' 68 לחוק, 68). סעיף 47(א)(5) לחוק קובע תקופת פטור של שנתיים מתשלום מס חברות, לחברה בעלת מפעל מאושר באזור פיתוח א', בהתאם לתנאי הסעיף. סעיף 47(א) לחוק קובע תקופת פטור דומה ממס חברות לגבי חברת משקיעי חוץ שהיא בעלת מפעל מאושר באזור פיתוח א'. עם זאת, סעיף 47(2) לחוק קובע, כי אם חולק דיבידנד מתוך הכנסה של מפעל שהושגה בתקופה שבה היתה החברה פטורה ממס חברות לפי סעיפים 47(א)(5) או (א)(1), תהיה חייבת החברה, בשנת המס שבה חולק הדיבידנד, במס חברות על סכום הדיבידנד המחולק, בשיעור מס החברות שהיתה חייבת בו אילולא היתה פטורה ממס חברות בשנה שבה הופקה ההכנסה.

סעיף 51 לחוק קובע את שיעורי המס החלים על חברה מוטבת (בעלת מפעל מוטב), במסלול החל לעניין זה טרם תחילתו של תיקון מס' 68. סעיף קטן (א) של הסעיף האמור קובע, בפסקאות (1) עד (3) שבו, תקופות פטור מתשלום מס חברות, בהתאם לאזור הפיתוח שבו נמצא המפעל (בין שנתיים לעשר שנים) עם זאת, בדומה לסעיף 47(2) לחוק, ובדומה גם לסעיף 51 לחוק טרם תיקונו בתיקון מס' 60 לחוק, קובע סעיף 51(ב) לחוק כי בעת חלוקת דיבידנד מתוך הכנסה של מפעל שהושגה בתקופה שבה היתה החברה פטורה ממס לפי סעיף 51(א), תהיה חייבת החברה, בשנת המס שבה חולק הדיבידנד,

במס חברות על סכום הדיבידנד המחולק, בשיעור מס החברות שהיתה חייבת בו לפי הוראות סעיף 47, אילולא היתה פטורה ממס חברות בשנה שבה הופקה ההכנסה

כידוע, במשך שנים רבות נמנעו חברות מלחלק דיבידנד ולהתחייב במס על ההכנסות הפטורות. על הרקע הזה נחקק תיקון מס' 69 לחוק לעידוד השקעות הון, שהעניק שיעור מס מוטב לחברה המחלקת רווחים פטורים, למשך שנה, בהתאם ליחס החלוקה, המגיע לעד 40% ממס החברות שהיתה אמורה החברה להתחייב בו ללא ההטבה החדשה אך לא פחות מ-6% בסה"כ. היקף ההכנסות הפטורות אשר נצברו עד לתיקון 69 ולא חויבו במס גם לאחריו מגיע ל-50 מיליארד ₪, להם יש להוסיף 50 מיליארד נוספים, שנצברו לאחר תיקון 69.

עוד יצוין כי היקף גביית המסים בשל ההטבה שניתנה במסגרת תיקון מס' 69 עמד על סכום של 4.3 מיליארד ₪, אשר שולמו על ידי 204 חברות מתוך 738 חברות אשר הייתה בדיהן הכנסה צבורה. היקף ההכנסות הצבורות לגביהן שולם המס עמד על 60 מיליארד שקלים חדשים מתוך 110 מיליארד שקלים חדשים.

היקף גביית המסים הצפוי ממתן התמריץ לפי החלטה זו מוערך בחצי מיליארד עד מיליארד שקלים חדשים. מספר החברות להן יש הכנסות צבורות משנים קודמות מוערך בכמה מאות. יובהר כי בשנים הבאות יוסיפו 40-50 חברות להיות זכאיות לפטור ממס חברות מכח אישור שניתן להן בגין השקעותיהן. סכומי מס החברות הפטורים ממס, לגבי הכנסות שיופקו בשנות המס הבאות, מוערכים ב-2-3 מיליארד שקלים חדשים.

על מנת להגדיל את הכנסות המדינה ממסים על הכנסות צבורות מוצע לקבוע מתווה הטבות דומה לזה שנקבע בתיקון 69, למשך שנה, ובכפוף לתנאים שנקבעו בו, לרבות התנאי לפיו חברה שבחרה לשלם מס חברות על הכנסה צבורה נבחרת, תשקיע במפעל תעשייתי סכומים בתקופה של חמש השנים לשם רכישת נכסים יצרניים למעט בניינים, השקעה במחקר ופיתוח בישראל, או תשלום שכר עבודה לעובדים חדשים שנוספו למפעל, ביחס למספר העובדים שהועסקו במפעל בתום שנת המס 2021, בנוסף, מוצע לבטל את הוראות סעיף 74(ד)(4)(ב) לחוק שאיפשר לחברות לחלק רווחים אשר לא מיוחסים להכנסות פטורות. סעיף זה הביא למחלוקות רבות בין פקידי השומה לחברות אודות ייחוס מקור לחלוקת רווחים. ביטול הסעיף יחול על כל חלוקה שתבצע החל מתום הוראת השעה, הן לגבי הכנסות פטורות היסטוריות והן לגבי הכנסות פטורות עתידיות.

עוד מוצע להבהיר כי לא יינתנו ניכויים, קיזוזים או פטורים כלשהם כנגד המס המשולם על הכנסות פטורות במסגרת הוראת השעה.

תקציב

פעולה זו צפויה להוביל לתוספת הכנסות מדינה בהיקף מוערך של כ-500 מיליון ש"ח בשנת 2022.

השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם
אין.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא
אין.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

עמדת היועץ המשפטי של משרד האוצר תצורף במסגרת חוות הדעת לממשלה לתכנית הכלכלית לשנים 2021 ו-2022.

ייעול הגבייה הממשלתית

מחליטים

בהמשך להחלטה מס' 4813 מיום 12 בינואר 2020, שעניינה תכנית שיפור מערך האגרות הממשלתיות וביטול החלטת ממשלה, ועל מנת לשפר את השירות, להקל על הנטל הבירוקרטי המוטל על אזרחים ועסקים בכל הקשור למערכת האגרות הממשלתיות ולייעל את מערך הגבייה הממשלתית, להטיל על שר המשפטים לתקן את חוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ה-1995 (להלן – חוק המרכז), באופן הבא:

1. לקבוע כי על מנת להתחיל בהליכי גבייה, די במשלוח דרישה בהמצאה מלאה בלבד, חלף הטלת חובה של משלוח שתי דרישות, האחת בדואר רגיל והשנייה בהמצאה מלאה.
2. להסמיך את מנהל המרכז לגביית קנסות להורות על ביצוע תחליף המצאה, אם מצא שלא ניתן לבצע המצאה מלאה של דרישת התשלום לחייב בכל אחת מן הכתובות אשר יש באפשרותו לקבל מכוח חוק המרכז, ללא צורך לפנות לרשם המרכז לגביית קנסות. ייבחן הצורך בקביעה בחקיקה של שיקולים נוספים בהבניית השיקול הדעת. שיקולים אלה ייכתבו עד למועד הפצת התזכיר בתיאום עם משרד האוצר.
3. המרכז לגביית קנסות יוסמך לגבות חובות בגין אגרות, לטובת המדינה, מכח החוקים המפורטים להלן, אם ימצא כי ישנה אפשרות משפטית להסמכה כאמור:

- חוק הבלו על הדלק, התשי"ח-1958;
- חוק הגז (בטיחות ורישוי), התשמ"ט-1989;
- חוק הגנה על בריאות הציבור (מזון), התשע"ו-2015;
- חוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993;
- חוק החשמל, התשי"ד-1954;
- חוק המים, התשי"ט-1959;
- חוק המתווכים במקרקעין, התשנ"ו-1996;
- חוק הנוטריונים, התשל"ו-1976;
- חוק הנפט, התשי"ב-1952;
- חוק הספנות (ימאים), התשל"ג-1973;
- חוק הספנות (כלי שיט), התש"כ-1960;
- חוק העובדים הסוציאליים, התשנ"ו-1996;
- חוק העיסוק באופטומטריה, התשנ"א-1991;
- חוק הפטנטים, התשכ"ז-1967;
- חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, התשי"ח-1957;
- חוק הפיקוח על קידוחי מים, התשט"ו-1955;
- חוק הפיקוח על שירותים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016;
- חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005;
- חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981;
- חוק הפסיכולוגים, התשל"ז-1977;
- חוק הקאדים, התשכ"א-1961;
- חוק הקרינה הבלתי מייננת, התשס"ו-2006;
- חוק הרופאים הוטרינרים, התשנ"א-1991;
- חוק השימוש בהיפנוזה, התשמ"ד-1984;

חוק חוקרים פרטיים ושירותי שמירה, התשל"ב-1972 ;
חוק כלי היריה, התש"ט-1949 ;
חוק רואי חשבון, התשט"ו-1955 ;
חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968 ;
חוק רישוי שירותי התעופה, התשכ"ג-1963 ;
חוק רישוי שירותים ומקצועות בענף הרכב, התשע"ו-2016 ;
חוק רישום ציוד הנדסי, התשי"ז-1957 ;
חוק רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות, התשכ"ט-1969 ;
חוק שירותי הובלה, התשנ"ז-1997 ;
חוק שירותי תיירות, התשל"ו-1976 ;
חוק שירותי תיירות, התשל"ו-1976 ;
חוק שמאי מקרקעין, התשס"א-2001 ;
פקודת בריאות העם, 1940 ;
פקודת הטלגרף האלחוטי [נוסח חדש], התשל"ב-1972 ;
פקודת המדידות ;
פקודת המילדות ;
פקודת המכס [נוסח חדש] ;
פקודת המכרות ;
פקודת הנמלים [נוסח חדש], התשל"א-1971 ;
פקודת הרופאים [נוסח חדש], התשל"ז-1976 ;
פקודת הרוקחים [נוסח חדש], התשמ"א-1981 ;
פקודת הרוקחים [נוסח חדש], התשמ"א-1981 ;
פקודת הרוקחים ;
פקודת התעבורה [נוסח חדש], התשמ"א-1981 ;
פקודת מחלות בעלי חיים [נוסח חדש], התשמ"ה-1985 ;
פקודת מחלות בעלי חיים, 1945 ;
פקודת רופאי השיניים [נוסח חדש], התשל"ט-1979.

4. לעניין החלטה זו –

"המצאה מלאה" – המצאה לפי פרק י"ט לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018.

דברי הסבר

רקע כללי

1. בשנים האחרונות בוצעה עבודת מטה רוחבית במשרד האוצר שמטרתה שיפור בגביית חובות משרדי הממשלה. לצורך ייעול הליכי גביית החובות קבע החשב הכללי במסגרת הוראת תקנון כספים ומשק מספר 3.3.03 קבעו את הדרכים בהם יפעלו משרדי הממשלה השונים לגביית חובותיהם, ובכלל זה, זמני משלוח דרישות והעברה לגבייה באמצעות המרכז לגביית קנסות או מנהל הגבייה הממשלתי (להלן – סרגל גבייה).

ככלל, המשרדים שכלפיהם עומד חוב, מחויבים לשלוח לחייב דרישה שמיידעת אותו על קיום החוב, ושם החוב לא ישולם, הוא יועבר לגבייה במרכז לגביית קנסות. עבודת מטה שנעשתה על ידי משרד האוצר ורשות האכיפה והגבייה העלתה כי קיימת כפילות בין סרגל הגבייה, הנוהגים כיום במשרדי הממשלה, לבין אלה הנוהגים במרכז לגביית קנסות. כך למשל, המשרד מטיל החיוב שולח שתי דרישות תשלום לחייב, ולאחר מכן גם המרכז לגביית קנסות שולח שתי דרישות תשלום, האחת בדואר רגיל והשנייה בהמצאה מלאה.

מיום היווצרות החוב ועד לביצוע העיקול הראשון חולף פרק זמן של כשמונה חודשים במוצע. זהו פרק זמן ממושך למדי בהשוואה להליכים מנהליים אחרים המתנהלים לפי פקודת המסים (גבייה), ובהם לא מחויב הגורם הגובה בהמצאה מלאה של דרישת התשלום.

נוכח הכפילות האמורה, מוצע לבטל את חובתו של המרכז לגביית קנסות לשלוח דרישת תשלום ראשונה בדואר רגיל ולהותיר רק את החובה לשלוח דרישת תשלום בהמצאה מלאה. מכיוון שחובת המצאת הדרישה בהמצאה מלאה ממשיכה לחול, הרי שהחייב ימשיך ויקבל התראה על קיומו של חוב בטרם נקיטת הליכים כנגדו.

2. חוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ה-1995 (להלן – חוק המרכז), מעניק למנהל המרכז לגביית קנסות סמכות לפנות אל רשם ההוצאה לפועל בבקשת אישור לביצוע תחליף המצאה; זאת במקרה שבו המצאתה של דרישה לחייב בהמצאה מלאה לא צלחה, משום שלא ניתן לאתר את כתובת החייב.

מאחר שמדובר באלפי בקשות בשנה, ומאחר שהסיבות שבגינן יתבקש תחליף המצאה הן טכניות ברובן, ומאחר שניתן לקבוע בחוק את חלופות ההמצאה המלאה, מוצע לאפשר למנהל המרכז לגביית קנסות להורות על תחליף המצאה בעצמו, ללא צורך בפניה לרשם המרכז לגביית קנסות. כל זאת במטרה לייעל את ההליך ולהפחית את העומס המוטל על רשמי המרכז לגביית קנסות.

על אף שבידי המרכז לגביית קנסות סמכויות לקבל מידע בדבר כתובת החייב ממקורות מידע שונים, מדי שנה כ-17,000 דברי דואר במוצע אינם נמסרים לחייבים. על פי נתונים מסוף שנת 2020, בכ-70,000 תיקים לא בוצעה מסירה לאחר שהמרכז לגביית קנסות ניסה לבצע מסירה בכל אחת מהכתובות שבידו. לפי הדין הקיים, על המרכז לגביית קנסות לפנות במקרים אלו ולקבל את אישור רשם המרכז לגביית קנסות לביצוע תחליף המצאה, דבר הגוזל משאבי זמן וכוח אדם מהמרכז לגביית קנסות ומרשמיו.

לצורך ייעול ההליך, מוצע לקבוע בחוק כי אם מצא מנהל המרכז לגביית קנסות שלא ניתן לבצע המצאה של דרישת תשלום נוספת לחייב (לאחר שניסה להמציא לו את הדרישה בדואר רשום עם אישור מסירה או במסירה אישית לכל הכתובות שהיו ברשותו, לרבות אלו אשר קיבל מגורמים המפורטים בתוספת הראשונה), הוא יהיה רשאי לבצע תחליף המצאה של דרישת התשלום, בכל דרך הנראית לו מתאימה בנסיבות העניין.

3. במסגרת החלטת ממשלה מס' 4813 מיום 12 בינואר 2020, שעניינה תכנית לשיפור מערך האגרות הממשלתיות וביטול החלטת ממשלה, הסמיכה הממשלה את החשב הכללי לבחון את שיפור הליכי גביית האגרות בכל משרדי הממשלה. בין סוגי האגרות השונות שנבחנו היו גם אגרות המקצוע – אגרות רישוי לעיסוק במקצועות, רישום והנפקת רישיונות. כיום, קיימות כ-723 אגרות מקצוע.

במסגרת הדיונים שנערכו, נמצא כי לא קיימת מתודולוגיה סדורה לעניין הטיפול באגרות המקצוע במשרדי הממשלה. הדבר גורם חוסר תיאום ואחידות בפעילות המשרדים, ואגרות מקצוע אשר צריכות להיגבות פעם בשנה, נגבות בדרכים שונות ולעתים אינן נגבות כלל.

על פי הדין הנוהג, על מנת שהמרכז לגביית קנסות יהיה רשאי לגבות אגרה כלשהי, הדין שבו נקבעה האגרה צריך לציין שהיא תיגבה על פי פקודת מיסים (גביה). אם הדין לא מציין זאת, יש להעביר צו הסמכה, אשר מסמיך את המרכז לגביית קנסות לגבות את האגרה. על הצו חתומים שר המשפטים והשר הרלוונטי לעניין האגרה ועליו לעבור אישור בוועדת חוק חוקה ומשפט של הכנסת. תהליך הוצאת צו ההסמכה הוא, אם כן, תהליך ארוך ומורכב.

לנוכח העובדה כי מדובר בכ-723 אגרות שונות, מוצע לקבוע בחוק כי המרכז לגביית קנסות יהיה מוסמך לגבות את כלל החובות בגין אגרות המקצוע הממשלתיות. מדובר בצעד ראשון, אשר תחילתו בהסדרה של ייעול הליכי גביית החובות בד בבד עם הסדרה של נושא הגביה של פסיקת ריבית, כפי שנקבעו בהמלצות הועדה לבחינת מנגנוני הריבית בחוק פסיקת ריבית והצמדה.

תקציב

פעולה זו צפויה להוביל לתוספת הכנסות מדינה בהיקף מוערך של כ-10 מיליון ש"ח בשנת 2022, ושל כ-80 מיליון ש"ח בשנה, החל משנת 2023.

השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם

אין.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

- החלטת ממשלה מס' 545 מיום 14 ביולי 2013 ;
- החלטת ממשלה מס' 2118 מיום 22 באוקטובר 2014 ;
- החלטת ממשלה מס' 1933 מיום 30 באוגוסט 2016 ;
- החלטת ממשלה מס' 4398 מיום 23 בדצמבר 2018 ;
- החלטת ממשלה מס' 4813 מיום 12 בינואר 2020.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

עמדת היועץ המשפטי של משרד האוצר תצורף במסגרת חוות הדעת לממשלה לתכנית הכלכלית לשנים 2021 ו-2022.